

**T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ BİLİM DALI**

**SPOR YAPAN TERÖR GAZİLERİNİN SOSYALLEŞME
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tez Yazarı: Selami KARAÇOBAN

Tez Danışmanı: Dr.Öğr. Üyesi Engin Işık ABANOZ

İSTANBUL, 2019

**T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ BİLİM DALI**

**SPOR YAPAN TERÖR GAZİLERİNİN SOSYALLEŞME
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tez Yazarı: Selami KARAÇOBAN

Tez Danışmanı: Dr.Öğr. Üyesi Engin Işık ABANOZ

İSTANBUL, 2019

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ

Tezin Adı: Spor Yapan Terör Gazilerinin Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi
Öğrencinin Adı Soyadı: Selami KARAÇOBAN
Tez Teslim Tarihi: .../.../2019

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Sağlık Bilimleri Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Fehim COŞAN
Enstitü Müdürü
.....

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

_____
Jüri Üyeleri

_____
İmzalar

Tez Danışmanı
Dr.Öğr. Üyesi Engin Işık ABANOZ

.....

Üye
Dr.Öğr. Üyesi Mehmet SOYAL

.....

Üye
Doç. Dr.Fikret SOYER

.....

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazıma kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve tez çalışması sırasında faydalandığım diğer tüm bilgi ve yorumlara da kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Selami KARAÇOBAN

İmza

TEZ YAZIM KILAVUZU UYGUNLUK ONAYI

“Spor Yapan Terör Gazilerinin Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans/Doktora tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Selami KARAÇOBAN

.....

Danışman

Dr.Öğr. Üyesi Engin Işık ABANOZ

.....

Enstitü Yetkilisi

.....

TEŞEKKÜR

Terörist eylemlerin tarihsel gelişimine baktığımızda Türkiye kadar fazla terörist eylem dalgalarına maruz kalmış başka bir ülke daha bulmak çok zordur.

Bu çalışmamızda Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve halkını bölmek ve bağımsızlığını yok etmek isteyen terör örgütlerine karşı mücadele veren Kahraman Gazilerimizin sosyalleşmelerinde ve topluma adaptasyonlarında spor etkinliklerinin ne kadar katkı sağladığının tespitini yapmaya çalışacağız.

Çalışmalarımı yaparken başta tez konumu belirlerken ve sonrasında tez konumu yazım aşamasında desteklerini esirgemeyen tez danışmanı hocam, sayın Dr. Öğr.Üyesi Engin Işık ABANOZ 'a teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca tez çalışmamın örneklem grubunu oluşturan kahraman gazilerimize vermiş oldukları destek ve katkılarından dolayı saygılarımı sunuyorum.

İstanbul, 2019

Selami KARAÇOBAN

ÖZET

SPOR YAPAN TERÖR GAZİLERİNİN SOSYALLEŞME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Selami Karaçoban

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı

Hareket ve Antrenman Bilimleri Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Engin Işık Abanoz

Temmuz 2019, 59 Sayfa

Terörle mücadele esnasında yaralanan Malul Gazilerin yaşadığı travma ve maluliyet sonrası hayat hiçbir zaman eskisi gibi olmamaktadır.

Araştırmanın evrenini İstanbul ve Ankara illerinde yaşayan 3713 sayılı terörle mücadele kanun kapsamında yer alan Er asker ve Muvazzaf asker Malul Gazi'ler oluşturmaktadır.

Araştırmada Hasan Şahan (2007) tarafından geliştirilen geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış “ Spor ve Sosyalleşme Ölçeği “ kullanılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak örneklem grubuna iki bölümden oluşan anket kullanılacaktır. İlk bölümde araştırmaya katılan örneklem grubundaki bireylerin sahip oldukları bazı demografik özelliklerin tespit edilmesi amacıyla kişisel bilgi formu bulunmaktadır. Veri toplama anketinin ikinci bölümünde ise katılımcıların sosyalleşme düzeylerinin tespit edilmesinde kullanılacak olan spor ve sosyalleşme ölçeği bulunmaktadır. Her iki ankette katılımcılara yüz yüze görüşülerek doldurulmuştur.

Anketlerin uygulanma sürecinde bireylerin anlamadığı sorular daha uygun bir dille tekrar edilmiştir.

Sonuç olarak sporun Terör Gazileri üzerinde sosyal etkilerinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Terör, Gazi, Sosyal etki

ABSTRACT

INVESTIGATION OF SOCIALIZATION LEVELS OF TERROR VETERANS ENGAGED IN SPORTS

Selami Karaçoban

Coaching Education Department

Motion and Training Science

Master's Thesis Advisor : Assistant Professor Dr. Engin Işık Abanoz

July 2019, 59 Pages

After the trauma and disability of the injured veterans during the fight against terrorism, life is never the same as it used to be.

The universe of the survey is composed of private soldiers and rankin soldiers who live in the provinces of Istanbul and Ankara and are included in the Anti-Terror Law No. 3713.

In this study, the validity and reliability of the “ sports and socialization scale “ developed by Hasan şahan (2007) was used.

In the research, a two-part questionnaire will be used for the sample group as a data collection tool. In the first section, there is a personal data form to determine the demographic characteristics of individuals in the sample group. In the second part of the data collection survey, there is a sports and socialization scale that will be used to

determine the socialization levels of the participants. In both surveys, participants were interviewed face-to-face and filled in. Questions that individuals do not understand during the implementation of the questionnaires have been repeated in a more appropriate language.

As a result, the sport has a social impact on Terror veterans.

Key words: Sport, terror, Veteran, social impact

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK.....	
ONAY SAYFASI.....	
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLOLAR.....	xv
ŞEKİLER.....	xvii
KISALTMALAR.....	xviii
1. GİRİŞ.....	1
1.1 PROBLEM CÜMLESİ.....	2
1.2 ALT PROBLEMLER.....	2
1.3 ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
1.3.1 Araştırmanın Alt Amaçları.....	2
1.4 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
1.5 HİPOTEZLER.....	4
1.6 VARSAYIM VE SINIRLILIKLAR.....	4
2. GENEL BİLGİLER.....	5
2.1 SPOR KAVRAMI.....	5
2.2 GAZİLİK KAVRAMI.....	6
2.3 MUHARİP GAZİ KAVRAMI.....	9
2.4 MALUL GAZİ.....	9
2.5 VAZİFE MALULÜ.....	10

2.5.1 Vazife Malulü 5434-45/ 5510-47 SAYILI KANUNLAR.....	11
2.5.2 Vazife Malulü 2330 SAYILI KANUN.....	11
2.5.3 Vazife Malulü 3713 SAYILI KANUN.....	12
2.6 15 TEMMUZ SİVİL DEMOKRASİ GAZİLERİ.....	12
2.7 TERÖR KAVRAMI.....	12
2.8 SOSYAL ETKİ.....	14
2.9 HARP MALULÜ.....	15
2.2 TERÖR GAZİLERİN YAPABİLDİĞİ SPOR BRANŞLARI.....	15
2.2.1 Ülkemizde Terör Gazilerinin Yapabildiği Paralimpik Spor Branşları.....	17
2.2.1.1 Yelken paralimpik.....	17
2.2.1.2 Atıcılık paralimpik.....	18
2.2.1.3 Atletizm paralimpik.....	18
2.2.1.4 Binicilik paralimpik.....	19
2.2.1.5 Bisiklet paralimpik.....	19
2.2.1.6 Boccia paralimpik.....	20
2.2.1.7 Curling paralimpik.....	20
2.2.1.8 Futbol 5-a-side paralimpik.....	21
2.2.1.9 Golbol paralimpik.....	21
2.2.1.10 Tekerlekli sandalye eskrim.....	22
2.2.1.11 Oturarak voleybol paralimpik.....	22
2.2.1.12 Yüzme paralimpik.....	23
2.2.2 Örneklem Grubumuza Katılan Terör Gazilerinin Ağırlıklı Olarak Yaptıkları Spor Branşları.....	24
2.2.2.1 Tekerlekli sandalye basketbol.....	24
2.2.2.2 Ampute futbol.....	25

2.2.2.3 Okçuluk paralimpik.....	26
2.2.2.4 Atıcılık paralimpik.....	27
2.2.2.5 Halter paralimpik.....	27
2.3 ÖRNEKLEM GRUBUMUZU OLUŞTURAN TERÖR GAZİLERİNİN MALULİYET SINIFLANDIRILMASI.....	28
2.3.1 Amputasyon.....	28
2.3.2 Alt Ekstremitte Amputasyonları.....	29
2.3.3 Üst Ekstremitte Amputasyonlar.....	30
2.3.4 Parapleji.....	31
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	33
3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	33
3.2 ÇALIŞMANIN EVRENİ.....	33
3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	34
3.4 VERİLERİN ANALİZİ.....	34
4. BULGULAR.....	36
4.1 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN YAŞLARA GÖRE NASILDIR?.....	36
4.2 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN EĞİTİM DURUMLARI NASILDIR?.....	36
4.3 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN GELİR DURUMLARI NASILDIR?.....	37
4.4 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN GÖREV STATÜLERİ NASILDIR?.....	38
4.5 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN HAFTALIK SPOR YAPMA SÜRELERİ NASILDIR?.....	38

4.6 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILAR HANGİ BRANŞLARDA SPOR YAPMAKTADIRLAR?.....	38
4.7 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN UZUV KAYIPLARI VAR MIDIR?.....	39
4.8 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILAR HANGİ UZUVLARINI KAYIP ETMİŞLERDİR?.....	40
4.9 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ NASILDIR?.....	40
4.10 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ DÜZEYLERİ ARASINDA YAŞ FAKTÖRLERİNİN FARKI VAR MIDIR?43	
4.11 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA EĞİTİM DURMLARINA GÖRE FARKLILIK VAR MIDIR?44	
4.12 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE ANLAMLI FARKLILIK VAR MIDIR.....	44
4.13 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA GÖREV STATÜLERİNE GÖRE BELİRGİN FAKLILIK VAR MIDIR?.....	45
4.14 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA HAFTALIK SPOR YAPMA SÜRELERİNE GÖRE ANLAMLI FARKLILIK VAR MIDIR?.....	46
4.15 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA YAPTIKLARI SPOR BRANŞLARINA GÖRE BELİRGİN FARKLILIK VAR MIDIR?.....	47
4.16 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ	

ARASINDA KAYIP UZUVLARINA GÖRE ANLAMLI FARKLILIK	
VAR MIDIR?.....	48
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	51
KAYNAKÇA.....	55
EKLER.....	59
Ek A.1 Demografik Özellikler Formu.....	60
Ek A.2 Spor ve Sosyalleşme Ölçek Formu.....	61
ÖZGEÇMİŞ.....	62

TABLÖLAR

Tablo 3.4. Spor ve Sosyalleşme Ölçeğine Ait Puan Aralıkları.....	35
Tablo 4.1. Örneklemede Yer Alan Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımları.....	36
Tablo 4.2. Örneklemede Yer Alan Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımları.....	37
Tablo 4.3. Örneklemede Yer Alan Katılımcıların Gelir Durumu Değişkenine Göre Dağılımları.....	37
Tablo 4.4. Örneklemede Yer Alan Katılımcıların Görev Statüleri Değişkenine Göre Dağılımları.....	38
Tablo 4.5. Örneklemede Yer Alan Katılımcıların Haftalık Spor Yapma Sürelerine Göre Dağılımları.....	38
Tablo 4.6. Örneklemede Yer Alan Katılımcıların Yaptıkları Spor Branşlarına Göre Dağılımları.....	39
Tablo 4.7. Örneklemede Yer Alan Katılımcıların Uzun Kaybı Olup Olmadığına Dair Betimsel İstatistik Sonuçları.....	39
Tablo 4.8. Örneklemede Yer Alan Katılımcıların Hangi Uzunlarını Kayıp Kayıp Ettiklerine Dair Betimsel İstatistik Sonuçları.....	40
Tablo 4.9. Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerine Ait Betimsel İstatistik Bulguları.....	41
Tablo 4.10. Yaş Değişkenine Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Bulguları.....	43

Tablo 4.11. Eğitim Durumlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Tek Yönlü (Anova) Analizi Bulguları.....	44
Tablo 4.12. Gelir Düzeylerine Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Bulguları.....	45
Tablo 4.13. Görev Statülerine Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Bulguları.....	45
Tablo 4.14. Haftalık Spor Yapma Sürelerine Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi Bulguları.....	46
Tablo 4.15. Spor Branşlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Bulguları.....	47
Tablo 4.16. Spor Branşlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait LSD Post Hoc Testi Bulguları.....	48
Tablo 4.17. Spor Branşlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Bulguları.....	49
Tablo 4.18. Kayıp Uzunlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait LSD Post Hoc Testi Bulguları.....	49

ŞEKİLLER

Şekil 2.1. Yelken Paralimpik.....	17
Şekil 2.2. Atıcılık Paralimpik.....	18
Şekil 2.3. Atletizm Paralimpik.....	18
Şekil 2.4. Binicilik Paralimpik.....	19
Şekil 2.5. Bisiklet Paralimpik.....	19
Şekil 2.6. Boccia Paralimpik.....	20
Şekil 2.7. Curling Paralimpik.....	20
Şekil 2.8. Futbol 5-A-Side Paralimpik.....	21
Şekil 2.9. Golbol Paralimpik.....	21
Şekil 2.10.Tekerlekli Sandalye Eskrim.....	22
Şekil 2.11. Oturarak Voleybol Paralimpik.....	22
Şekil 2.12. Yüzme Paralimpik.....	23
Şekil 2.13. Tekerlekli Sandalye Basketbol.....	24
Şekil 2.14. Ampute Futbol.....	25
Şekil 2.15. Okçuluk Paralimpik.....	26
Şekil 2.16.Atıcılık Paralimpik.....	27
Şekil 2.17. Halter Paralimpik.....	27
Şekil 2.18 Alt Ekstremitte Amputasyon Seviyeleri.....	29
Şekil 2.19. Üst Ekstremitte Amputasyon Seviyeleri.....	30

KISALTMALAR

- IFDS : Uluslararası Engelli Yatçılar Federasyonu
- IPC : Uluslararası Paralimpik Komitesi
- KHK : Kanun Hükümünde Kararname
- KUSIF : Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu
- LSD : Least Significant Differences (En Küçük Anlamlı Farklar Testi)
- PKK : Partiya Karkerên Kurdistan
- SGK : Sosyal Güvenlik Kurumu
- s. : Sayfa
- TBESF : Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu
- T.C. : Türkiye Cumhuriyet
- TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
- TOFD : Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği
- TSSB : Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtileri
- yy : Yüz Yıl

1. GİRİŞ

Bilindiği gibi spor sağlıklı ve mutlu bir yaşam için gerekli bir uğraştır ve tüm insanlar için önemlidir. Terörle mücadele esnasında yaralanan Malul Gazilerin yaşanan travma ve maluliyet sonrası hayat hiçbir zaman eskisi gibi olmamaktadır. Terörle mücadele esnasında yaralanan güvenlik güçleri personellerinin tedavi ve rehabilitasyonları için merhum Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in 1996 yılında Başbakanlığı döneminde başlatmış oldu "Halk ve Mehmetçik Elele" bağış ve yardım kampanyası ile Gülhane Askeri Tıp Akademisi bünyesine bağlı Fizik Tedavi Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi kuruldu. Bu merkezde terörle mücadele esnasında yaralanan Gazilerin hem tıbbi tedavileri hem de tedavi süreçlerinin bitimi sonrasındaki hayata ve topluma adaptasyonlarını sağlamak amacıyla spor, sanat ve mesleki el becerilerine yönelik rehabilitasyon eğitimleri verilmektedir. Terörle mücadele esnasında yaralanıp malul Gazi olan er ve muvazzaf askerlerin yüzde 90'na yakının uzuv kayıpları olduğundan dolayı aynı zamanda birer engelli bireylerdir. Spor, yaşamlarında birçok engelle karşılaşan ve bu engellerin yarattığı travma ve stresle birlikte yaşayan malul Gazilerin yaşamlarında yeni bir pencere açabilmektedir.

Engellilerde spor ilk kez II. Dünya Savaşı sonrası İngiltere'de Londra'ya 70 kilometre mesafedeki Aylesbury kentinde Stoke Mandeville Rehabilitasyon Merkezinde Dr.Ludwig Guttmann tarafından savaş Gazi'lerinin rehabilitasyonun devamı olarak başlatılmıştır (Kızar 2018).

Bu durumu Kızar (2018),” *Dr. Guttmann ilk olarak okçuluk, bowling bilardo ve masa tenisini kullanmaya başlamıştır*” şeklinde açıklamıştır.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan bu güne dek terör örgütleri tarafından gerçekleştirilen eylemler sonucunda binlerce vatandaş şehit olmuş ve yine binlercesi de yaralanarak Gazi olmuşlardır (Başcılar 2017).

Türkiye açısından terör konusu ele alındığında Türkiye'nin kırk yıldan fazla bir süredir değişik motivasyonlara bağlı terör deneyimleri yaşamış ve halen yaşamakta olan bir ülke olduğu ilk dikkat çeken gerçektir. Bu deneyimler içerisinde en dikkat çeken şüphesiz PKK terör örgütüdür. Türkiye 15 Ağustos 1984 tarihinde Eruh ve Şemdinli saldırıları ile

gerçek manada PKK ile tanışmış yaklaşık 35000 civarında insanın hayatını kaybetmesine ve 10000 civarında insanın yaralanmasına sebep olmuştur (Çetin 2009).

Gazilerin yaralanmasıyla başlayan süreçte aile, arkadaş ve özel insan desteği yoğun olarak görülmektedir. Bu çalışmamızın Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde görev yaparken terörle mücadele esnasında yaralanıp Gazi olan er ve muvazzaf askerlerin maluliyetleri sonrasındaki hayatlarında sporun sosyalleşmeleri üzerine pozitif yönde etkilerinin olduğu ortaya konmuştur.

1.1 PROBLEM CÜMLESİ

“ Spor yapan terör gazilerinin sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi?” problem cümlesidir.

1.2 ALT PROBLEMLER

Bu araştırmanın alt problemleri şu şekilde sıralanmaktadır.

1. Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında eğitim durumlarının etkisi var mıdır?
2. Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında yaş değişkenlerinin etkisi var mıdır?
3. Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında görev statü durumlarının etkisi var mıdır?

1.3 ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde görev yaparken terörle mücadele esnasında yaralanıp 3713 sayılı kanun kapsamında sayılan er ve muvazzaf terör gazilerinin maluliyetleri sonrasındaki hayatlarında sporun sosyalleşmeleri üzerindeki etkilerinin tespitini ortaya koymayı hedeflemiştir.

Bu tez çalışmamızın bir diğer amacı ise literatür kaynaklarda çok az sayıda var olan spor ve gazi konu bilimsel çalışmalar içerisine yeni bir bilimsel kaynak oluşturmayı amaç edinmemiz olmuştur.

1.3.1 Araştırmanın Alt Amaçları

Araştırmamızın alt amaçlarını aşağıdaki sekiz maddelik sorulara cevap bularak ortaya koymayı hedeflemiştir.

- 1- Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri nasıldır?
- Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında,
- 2- Yaş değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 3- Eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 4- Gelir durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 5- Görev statülerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 6- Haftalık spor yapma sürelerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 7- Yaptıkları spor branşına göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 8- Kayıp uzuv türüne göre anlamlı farklılık var mıdır?

1.4 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Spor, bireylerin fizyolojik ve psikolojik yapısını, sosyal yönünün geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak topluma uyumunu kolaylaştırmak amacıyla yapılan aktivitelerdir. Spor aktiviteleri ile bireylere birlikte faaliyet yapabilme özelliği kazandırılır.

Spor ile bireyler başkalarına ve oyun kurallarına saygıyı göstermeyi öğrenir, başarı ve başarısızlığı kabullenmeyi öğretir, hoşgörü ve işbirliği gibi dayanışma duygularını geliştirir. Spor heyecan, sevinç, üzüntü gibi duygular yaşatarak bireylerin kendine güven duygularının gelişmesine yardımcı olur (Şahan 2007).

Çalışmamızla ilgili yapmış olduğumuz literatür taramamızda gerek sporun sosyalleşme üzerine etkileri konularında, gerekse sporun engellilerin sosyalleşmeleri üzerine etkileri konularında çok sayıda bilimsel çalışmaya ulaşılmıştır. Ancak çalışma konumuzla ilgili direkt bağlantılı yardımcı bilimsel kaynağa ulaşamamıştır. Bu bağlamda yapmış olduğumuz tez çalışmamızın ileriki yıllar için bu alanda yapılacak bilimsel çalışmalara kaynak oluşturması bakımından önem arz etmektedir.

Ayrıca vatanın bölünmez bütünlüğünü ve bağımsızlığını korumak ve müdafaa etmek uğruna kanlarını ve vücutlarından parçalarını feda eden kahraman gazilerimizin maluliyetleri sonrasındaki hayatlarında fiziksel, psikolojik ve topluma adaptasyonlarının hızlı bir şekilde sağlanabilmesi için sporun sosyalleşmeleri üzerine ne kadar etkileri olduğunu tespit ederek daha fazla gazinin spor aktivitelerine katımlarını sağlamak açısından önem arz etmektedir.

1.5 HİPOTEZLER

Bu çalışmanın hipotezi; Sporun terör gazileri üzerine etkilerinin olduğu tespitini ortaya koymaktadır.

1.6 VARSAYIM VE SINIRLILIKLAR

Bu çalışma İstanbul ve Ankara illerinde yaşayan 3713 sayılı kanun kapsamına sayılan 118 terör gazileri ile sınırlıdır.

Çalışmamızda örneklem grubumuza yüz yüze tekniği ile 35 sorudan oluşan “spor ve sosyalleşme ölçeği” anket formu uygulanmıştır. Anket çalışmamıza katılan gazilerin anket sorularına doğru ve samimi olarak cevap verdikleri varsayılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 SPOR KAVRAMI

Spor ortamı içinde birey kendi yeteneklerini başkalarının yeteneklerini tanımayı, eşit koşullarda yarışmayı, yenilgiyi kabullenerek başkalarını takdir edebilmeyi, kazandığı zaman mütevazı olabilmeyi, başkalarına yardım etmeyi, doğayla ve zamanla yarışarak zamanını ve emeğini en uygun şekilde kullanmayı öğrenir (Tosunoğlu 2008).

Sporun sözlük anlamı; of, desport, Disport sözcüklerinin kısaltılması ‘oyun, oyalanma, işten uzaklaşma’ anlamına gelmektedir. Dünyanın ne güzel uğraşı anlamına gelen ve ‘cum grano salis’ olarak ifade edilen spor kavramı, orta çağ Latincesinde ‘disportare’ ve ‘deportare’ kelimelerinden türetilmiştir. Bu iki Latince kavram, hareket etme, eylemde bulunma, filde olma vb. anlamları içermektedir (Bingöl 2010).

Spor bir yandan sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmanın öncelikli ögesi olan insanın ruh ve beden sağlığını geliştiren temel etkinliklerden birisini oluştururken, öte yandan evrensel olarak çok önemli bir eğitim ve toplumsallaşma aracı olarak kabul edilmektedir. Sporun toplumda genç yaşlı herkesin yaşamına girmesi ve bir yaşam biçimi haline gelmesi büyük ölçüde insanların gençlik dönemlerinde yaşamlarında spor olanaklarına kavuşmuş olmasına bağlıdır (Şimşek 2018).

Spor birçok araştırmacı tarafında farklı tanımlar yapılmıştır. Kat’a (2009) göre sporun bireylerin sosyal ve toplumsal uyumu, zihinsel ve fiziksel sağlığı, kişiliğin oluşumu ve gelişimi bakımından hocaların vazgeçilmezi, seyir sevkini yüksek, insanlara haz ve doyum veren, disiplin, adaletli bir yarış, bu yarışta spora özgü gelişkin kurallar ve insanların tutkusudur.

Brokhaus’a (1973) göre spor insanın fiziksel ve zihinsel etkinliğine hizmet eden oyuna ve performansa yönelik bir unsur olmakla birlikte beden eğitimini, eğlenceyi kurallara bağlı yarışmaları içeren oldukça geniş kapsamlı bir kavramdır (Yılmaz 2017).

Spor, başarıyı genişletme ve yarışmada üstün gelme amacını içerir. Bunun için bedensel açıdan daha yetenekli olanların seçilmesi ve seçilenlerin sürekli ve yoğun bir eğitimle yetiştirilmeleri gerekir. Spor, gerçek anlamda başarı gücünün artırılması ve kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yoluyla gösterilen yoğun bir çabadır. İçinde rekabet duygusunu barındıran spor, üst düzey bir performansı gerektirir. Spor yapan birey ve gruplar, sonuç itibarıyla rakipleriyle, zamanla, doğa koşullarıyla veya kendileriyle yarışır (Tosunoğlu 2008).

biyomekanik ve psikoloji gibi alanlarla iç içe olan bir olgudur (Namlı 2016). Kavramsal açıdan spor kavramı, yarışma kazanmaya yönelik olan, fiziksel, zihinsel ve teknik bir çaba gerektiren, izleyenlerde estetik duygusu uyandıran, fizyoloji,

Spor; çocukluk yıllarında bir oyun biçiminde ortaya çıkar ve bir enerji birikiminin ortaya çıkmasında aile ortamı dışında bazı ilişkilerin ortaya çıkmasına neden olur. Aile ortamına ya da toplumsal ortama uyum sağlayamayan gençler spora yöneldikleri zaman psikolojik boşalmı nedeniyle rahatlamakta dengeli bir kişiliğe kavuşmaktadır. Sportif öğelerin tümünde dinlenmek, eğlenmek olduğu kadar aynı zamanda sosyal bir kaynaşma da vardır. Toplumla kaynaşma ve özdeşleşme konusunda spora önemli görevler düşer. Sporun sağladığı bedensel ve ruhsal anlamdaki doyum olanakları, serbest zamanları ve yaşam seviyeleri düzenli olarak artan sanayileşmiş ülkelerin özlemini duyduğu yeni bir yaşam şeklinin ayrılmaz parçasıdır (Yıldırım 2011).

2.2 GAZİLİK KAVRAMI

Gazilik kavramı ve şehitlik kavramı çok boyutlu kavram yapısı ile üzerinde tek bir tanımda uzlaşılabilen, toplumun ve ülkenin değişen yaşantısı ile şekillenen bir kavram karmaşasına kavuşmuştur.

Şehit nurlanmış Gazi onurlanmış askerdir. Vatanını, bayrağını ve milletini seven her Türk insanı şehitlik makamından sonra gazilik makamını en büyük makam olarak kabul eder. Nitekim Müslüman Türk halkının bu düşüncede olmasının yegane temeli yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim ayeti kerimelerinde ve Peygamber Efendimiz Hz. Muhammet (s.a.) efendimizinde hadislerinde açıkça belirtmeleride şehitlik makamının ve gazilik makamlarının çok üstün mertebeler olduğunu dinsel boyutunda da erişebileceği kıymetli mertebeler olduğunun açık delilleridir.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş ve kurtuluş mücadelelerinde atalarımız gencecik evlatlarının başlarına kına yakarak cephelere gönderirlermiş; buradaki mana evladım ben seni yüce Rabbimize ve vatanımıza kurban adadım şeklinde evlatlarını şehadet şerbeti içmeye gönderirlermiş.

Tarihler boyu bu düşüncelerle yoğurulmuş halkımız sayesinde bu topraklarımız şehit kanlarıyla canlarıyla ve gazilerin uzuvlarıyla beslenmektedir. İşte o yüzden merhum şairimiz Mehmet Akif Ersoy dizelerinde dile getiriyor “bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır, toprak uğruna ölen varsa vatandır”

Arapça kökenli olan gazi kelimesi; savaştan, gaza eden, düşmanla yapılan savaşa katılıp ölmeden yurduna sağ olarak geri dönen askerlere verilen bir unvandır.

Gazilik, cihada veya savaşa katılarak kahramanlıklar gösteren askerlere ve komutanlara verilen bir unvandır.

Yüce dinimiz İslam Gazi için şöyle der: "Gaza eden kişidir. İlahi Kelimetullah için cihada giden, savaşan, Allah yolunda, Allah rızası için mücadele eden Müslüman askerlerden dönenlere gazi denildiği gibi, Savaşta büyük yararlılıklar gösterenlere de gazi unvanı verilir." İslami sözlüklerde gazilik: "Savaşa katılan kişi" hakkında kullanılmasına rağmen, savaşa katılan ve sağ olarak dönenler için de kullanılan ulvi bir unvandır. İslamiyet'in dili Yüce kitabımız Kuran-ı Kerim, müminlere şu buyrukla seslenmiştir: De ki: Bize iki iyilikten, 'gazilik ve şehitlikten' başka bir şeyin gelmesini mi bekliyorsunuz?" Bu ilahi emir asırlar boyunca halk arasında,"ölürsem şehit, kalırsam gazi" şeklinde kullanılmıştır(Kur'an-ı Kerim 2002 Tevbe Suresi 9/52).

Diğer kültürlerde gazilik benzeri oluşumlara bakıldığı zaman güncel bir terim olarak veteran kavramı ile karşılaşılmaktadır. Kavram, kıdemli emekli asker olarak anlamlandırılmaktadır (Ateş 2018).

Gazi kelimesi din uğrunda savaşanlar için özellikle Türkler tarafından mücahid karşılığında kullanılan bir sıfat ve unvandır (TDV İslam Ansiklopedisi 1996,s.443).

Gazi kelimesi, Kur'an-ı Kerim'de bir yerde çoğul olarak (guzat, guzza, guziy) yer almakta (Kur'an-ı Kerim 2002 Al-i İmran Suresi 156. ve 157. Ayet) ve gazaya katılmanın önemine, bu uğurda ölmenin ise manevi değerine değinmektedir (Yalçın 2018).

Kur'anı Kerim'de bir çok ayeti kerimede gazilik ve şehitliğin ahiret hayatında elde edilecek ve erişilecek yüksek mertebenin önemine işaret edilmiştir.

"Ey iman edenler! Yolculuğa çıkan veya savaşa giden kardeşleri hakkında: 'Onlar yanımızda olsalardı ölmezler ve öldürülmezlerdi.' diyen inkârcılar gibi olmayın. Allah, onların bu sözlerini, kalplerine, (kaybettikleri yakınları için onulmaz) bir hasret olarak koydu. Yaşatan da, öldüren de Allah'tır. Allah, yaptıklarınızı görmektedir." (Kur'an-ı Kerim 2002 Al-i İmran Suresi 156. Ayet).

"Ant olsun, eğer Allah yolunda öldürülür veya ölürseniz Allah'ın bağışlaması ve rahmeti, onların topladıkları (ve toplayacakları) dünyalıklarından daha iyidir" (Kur'an-ı Kerim 2002 Al-i İmran Suresi 157. Ayet).

“O halde seferber olun da o geçici dünya hayatını, ebedi ahiret hayatı karşılığında satacak olanlar, Allah yolunda savaşsınlar. Her kim Allah yolunda çarpışır da öldürülür (şehit) veya galip gelirse (gazi) her iki durumda da biz ona yarın pek büyük bir mükâfat vereceğiz”(Kur’an-ı Kerim 2002 Nisa Suresi 74.Ayet).

XIV. yüzyıl da (1328-1343 arasında) Karesi ilinde yazılan (Bergama) Risaletü'l İslam adlı ilmi-hal kitabında Gazi olmanın şartları şu şekilde belirtilmektedir:

Ana ve atanın arzı olması,
 Üzerindeki emanetleri (borç vb.) yerine getirmiş olması, Tekin (1989) bu borçların namaz ve oruç gibi Allah’a olan borçların ödenmesi olduğunu ileri sürer,

Arkada bırakacağı ailesinin geçimi için nafaka bırakmış olması,
 Gaza süresince kendi geçimini sağlayacak nafakasının bulunması,
 İslam hükümdarının gaza için emretmiş olması, yani savaşın İslam topluluğunun hayrına olmasının onaylanmış olması,

Yoldaşına, arkadaşlarına yardımcı olması ve onların haklarını gözetmesi,

Yolda kimseyi incitmemesi,

Düşmanla savaş halinde iken kaçmaması ve sonuna kadar mücadele etmesi,

Ganimet malı üzerinde ihanet etmemesi,

Gazi'nin niyetinin samimi olması, İslam dini için savaştığını bilmesi, “tamah ve riya” olmaması, gazaya sırf ganimet için gitmemesi.

Sonuç olarak, gazilik; her dönemde manevi duygularla beslenerek

toplumların kahramanlık ve fedakârlık duygularını diriltir bir değerler bütünüdür (Yalçın 2018).

Osmanlı Devletinin kuruluş döneminden itibaren fethedilen topraklar gazilere verilmiş ve uç bölgelerine yerleştirilen gaziler ve aileleri ile fetihlerin devamlılığı sağlanmıştır (TDVİA 1996, s. 444).

Türkiye’de yürürlükte bulunan yasal mevzuat incelendiğinde gazilik kavramı, temel olarak Muharip Gazi ve Malul Gazi olmak üzere iki kavram çatısında toplanmıştır.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş dönemlerinde milli mücadele ve kurtuluş savaşlarında savaşı ve sağ kalan askerlere ve “Antep” şehrine de Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile Gazi unvanı verilerek Gaziantep ismini almıştır.

Atatürk 19 Eylül 1921 tarihinde meclisten Gazi unvanını almasının ardından her yıl 19 Eylül tarihi Gaziler Günü olarak kutlanır. Kahramanlık günü de denilen 19 Eylül'de ne oldu, önemi ve tarihi haberimizde... Aynı gün diğer bir deyimle "Kahramanlık Günü" olarak da kutlanmaktadır (T.C.Anayasası 4768 sayılı Kanun,2002).

2.3 MUHARİP GAZİ KAVRAMI

Milli mücadeleye iştirak eden ve bu sebeple kendilerine İstiklal Madalyası verilmiş bulunan Türk vatandaşları ile 1950 yılında Türk Tugayının Kore'ye ayak bastığı Ekim ayında başlamak ve 1953 yılı Pan-Munjon Ateşkes Anlaşmasına kadar Kore'de fiilen savaşa katılmış olan 23.000 Türk askeri bu savaşta cephelerde yer almıştır. Bu savaşta 734 Türk askeri şehit olmuş, 2174 Türk askerimizde yaralanarak gazi olarak kabul edilmiştir. Türk Vatandaşlarına ve 1974 yılında Temmuz 1 inci ve Ağustos 2 inci Barış Harekatına Kıbrıs'ta fiilen görev alarak katılmış olan Türk vatandaşlarına da Muharip Gazi unvanı verilmiştir (T.C. Anayasası 1005 sayılı Kanun 1968).

Anayasanın 61.maddesi ile “ Devlet harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri korur toplumda kendilerine yaraşır bir yaşam seviyesi sağlar” hükmüne yer verilmiş ve Cumhuriyet tarihi boyunca ilk defa gaziler ,şehitlerin dul ve yetimleri anayasal güvence ile sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmışlardır (T.C. Anayasası 2011 ,61. Madde).

2.4 MALUL GAZİ

Malul Gazi; Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarından; Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırlarını korumak ve güvenliğini sağlamak görevi ile harpte veya Devletin bekasını hedef alan terör örgütlerine karşı yurt içi ve yurt dışı mücadelede her çeşit düşman veya terörist silâhlarının tesiriyle veya harp bölgesindeki harekât ve hizmetler sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve tesiriyle yaralanarak tedavileri sonucunda sakatlığı rapor ile kesinleşenleri ifade eder (T.C. Anayasası 3713 sayılı Kanun 1991).

Atatürk'ün Gaziler için söylemiş olduğu çok anlamlı bir söz var ki “Gaziler bu ülkenin yaşayan abideleridir” Şehitlik ve gazilik makamlarının gerek bu dünyada gerekse ahiret

hayatında çok önemli ve üstün makamlar olduğu bir çok alanda dünyevi ve uhrevi olarak dile getirilmiştir.

Her yıl 19 Eylül gününde Türkiye'nin dört bir köşesinde "Gaziler Günü" kutlanmakta ve devlet büyükleri tarafından günün anlam ve önemini ifade eden mesajlar yayınlanmaktadır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yayınladığı mesajında gazileri "kutsal değerlerini, vatan ve bayrak sevgisini her şeyin üstünde tutan, bu uğurda yaşamlarını feda etmekten çekinmeyen sessiz kahramanlar" olarak tanımlamaktadır. "Cumhurbaşkanı başka bir konuşmasında gaziliğin Türk kültüründe temenni edilen bir makam olduğunu belirtmiş, malul gazileri "iki güzelden birine kavuşmanın şerefine, izzetine ve ikramına nail olmuş nadide insanlar" olarak betimlemiştir" (Başcılar 2017).

2.5 VAZİFE MALULÜ

Sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya iş yerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa buna vazife malullüğü bunlara uğrayanlara da vazife malulü denir (Emekli Sandığı Kanunu 5434 sayılı Kanun,1949).

Vazife Malullüklerinin Nevileri ile Dereceleri Hakkında Nizamname, vazife malullüğünü altı derece olarak sınıflandırmaktadır.

Birinci dereceden altıncı dereceye doğru gidildikçe maluliyet azalmaktadır. Birinci derece maluliyete "iki gözün tam körlüğü", "iki kol ile bir bacağın veya iki bacak ile bir kolun yokluğu", "iki elin bütün parmaklarının yokluğu" girmektedir.

İkinci derece maluliyete "bir gözün tam körlüğü", "sağ üst tarafın ve solak ise sol üst tarafın dirsek ile bilek arasından kesilmesi", "bir bacağın kalça ekleminden çıkarılması" girmektedir.

Üçüncü derece maluliyete "yaralanma neticesi akciğer, karaciğer, kalp, kafatası ve beyin ve benzeri gibi önemli iç organların içinde kalarak bu organlarda aşikar vazife bozukluğu yapan ve ameliyatla çıkarılması olanaksız olan yabancı cisimler", "sol üst tarafın dirsek ile omuz arasından kesilmesi" girmektedir.

Dördüncü derece maluliyete "kendisi ve çevresindekiler için büyük bir tehlike göstermeyip arasıra bir akıl hastahanesinde bakım ve ayırmayı veya aile yanında kısmi gözetmeyi gerektiren... yaşama koşullarını önemli derecede bozan tedavisi olanaksız psikozlar, akıl hastalıkları", "iki kulağın tedavisi olanaksız sağırlığı" girmektedir.

Beşinci derece maluliyete "bir gözün protez tatbiki kabil olacak şekilde çıkarılması", "sol elin bütün parmaklarının dibine kadar yokluğu" girmektedir. Altıncı derece maluliyete ise "travma, enfeksiyon, 13 zehirlenmelerden ileri gelen akıl hastalıkları", "sol el baş ve işaret parmağının birlikte yokluğu" örnek gösterilebilir (Başcılar 2017).

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda; kamu görevlileri görevlerini yaparken veya görevli olarak başka bir kamu idaresi bünyesinde kendisine verilen işleri

yaparken, idare tarafından sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan dolayı malul duruma düşerse yaşanan durum vazife malullüğü ve bunlara uğrayanlar da vazife malulü olarak kabul edilmektedir (T.C. Anayasası 5510 sayılı Kanun 2006).

2.5.1 Vazife Malulü 5434-45 / 5510-47 Sayılı Kanunlar

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 45'inci maddesi; "İştirakçilerin vazifelerini yaptıkları sırada vazifelerinden, vazifeleri dışında kurumların verdiği herhangi bir kuruma ait başka işleri yaparken, kurumlarınca kabul edilmesi şartıyla, kamu kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken (maksadın ilgili kurumlarca kabul edilmesi şartıyla), fabrika, atölye ve benzeri iş yerlerinde, işe başlamadan evvel, iş sırasında veya işi bitirdikten sonra, o iş yerinde husule gelen ve yine o iş yerinin mahiyetinden veya çalışma koşullarından ileri gelen kazalardan doğmuş olursa, buna (vazife malullüğü) ve bunlara uğrayanlara da vazife malulü denir" ile 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47'nci maddesi ile 25'inci maddesinde belirtilen malullük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malullüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malulü denir" hükümleri amirdir. Bu Kanunlar, genel olarak kamu da görev yapan memurlar ile 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi personel ile er ve erbaşların ve yedek subay öğrencilerinin bulunmuş oldukları görevlerin sebep ve tesiriyle meydana gelen olayda yaralanmaları ve malul kalmaları durumunda olanları kapsamaktadır (T.C.Anayasası SGK 5434;5510 sayılı Kanun 2006).

2.5.2 Vazife Malulü 2330 Sayılı Kanun

2330 Sayılı Kanun 1'inci madde; "Bu kanunun amacı; barışta güven ve asayışı korumak, kaçakçılığı men, takip ve tahkikle, trafik ve yol güvenliğini veya tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakillerini sağlamakla görevli olanların; Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma 54 Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Teşkilatında bulunan patlayıcı maddelerin incelenmesi, muhafazası, nakli, imha edilmesi ve zararsız hâle getirilmesi işlemlerinde görevlendirilenlerin bu görevlerinden dolayı ya da görevleri sona

ermiş olsa bile yaptıkları hizmet nedeniyle derhal veya bu yüzden maruz kaldıkları yaralanma veya hastalık sonucu ölmeleri veya engelli hâle gelmeleri halinde ödenecek nakdi tazminat ile birlikte bağlanacak aylığın ve bu yüzden yaralanmaları halinde ödenecek nakdi tazminatın esas ve yöntemlerinin düzenlenmesidir” hükmünü içerir. Söz konusu kanun genel olarak; iç güvenlik ve asayişin korunması, kaçakçılığın men, takip ve tahkiki, trafik vb. faaliyetler kapsamında malul kalan personeli kapsamaktadır (T.C.Anayasası SGK. 2330 Sayılı Kanun 1980).

2.5.3 Vazife Malulü 3713 Sayılı Kanun

3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 21'inci maddesi; “(...)2) kamu görevlilerinden yurtiçinde ve yurtdışında görevlerini ifa ederlerken veya sıfatları kalkmış olsa bile bu görevlerini yapmalarından dolayı terör eylemlerine muhatap olarak yaralanan, sakatlanan, ölen veya öldürülenler hakkında 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır” hükmü amirdir. Ayrıca bu maddenin ilgili fıkralarında yazan haklardan faydalanırlar. Bu kanun genel olarak terörle mücadele kapsamında malul kalan rütbeli personeli ve er/erbaşları kapsamaktadır. Bu kanun kapsamında olan personel emsal maaş almaktadır. Yani görevde bulunan emsallerinin aldığı maaş tanımlanmıştır. Erbaş ve erlere bağlanacak emsal maaş çok düşük olacağı için, maaş yönünden 2330 Sayılı Kanun kapsamına alınmışlardır.

2.6 15 TEMMUZ SİVİL DEMOKRASİ GAZİLERİ

15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ile bu eylemin devamı niteliğindeki eylemler sebebiyle malul olan veya hayatını kaybedenler 15 Temmuz Sivil Demokrasi şehit ve gazileri olarak kabul edilmektedirler (T.C. Anayasası KHK 684 sayılı Kanun 2017).

Türkiye’yi ve Türk halkını bölme maksadıyla kalkışılan darbe girişiminde 248 vatandaşımız şehit olmuş, 2196 vatandaşımız ise yaralanmıştır.

2.7 TERÖR KAVRAMI

Terör kelime olarak, yıldırma, korkutma ve tehdit anlamında kullanılmaktadır. Bu yıldırma, korkutma ve tehdit, büyük çaplı ve kişilerin ruhsal hallerini aniden hissettiren korku ile şiddet durumunu ifade eder (Şahin 2009).

Terör herhangi bir amaca (çoğunlukla siyasi) ulaşmak için, sivillerin veya güvenlik görevlilerinin, propagandaya yönelik, ses getirici eylemlerle öldürülmesidir (Kohistanı 2014).

Terör kelimesi Latince “terre” ve “terrere” kelimesinden gelmektedir. “Terre” kelimesinin anlamı ise “korkudan titremek”, “korkudan titremeye sebep olmak” ve “altüst edici ve felce uğraticı aşırı korku” şeklindedir.

Terörün taşıdığı anlam Kabil'in Habil'i öldürmesinden Haşhaşiler'e ; Jakobenler'den 11 Eylül saldırılarına kadar evrilmiş kapsamı nispeten genişlemiştir. Günümüzde ise “terörü yeni bir savaş yöntemi” ve “konvansiyonel harbin bir seçeneği” olarak kabul etmek yanlış olmayacaktır (Başcılar 2017).

T.C. Anayasası'nın Terörle Mücadele Kanunu'nda (1991) ise terör; baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet'in niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti'nin ve Cumhuriyeti'nin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemlerdir (T.C. Anayasası 3713 Sayılı Kanun 1991).

Eski kaynaklara göre gazi olabilmenin koşulları şunlardır.

1. Anne ve babanın rızasını almış olmak,
2. Borç ve benzeri emanetleri yerine getirmiş olmak.
3. Ailesinin geçimi için nafaka bırakmak.
4. Gaza sürecinde geçimini sağlayabilecek durumda olmak.
5. İslam hükümdarının gaza için emir vermiş olması.
6. Yoldaşına yardımcı olmak.
7. Yolda iken kimseyi incitmemek.
8. Savaştan kaçmamak, sonuna kadar dayanmak.
9. Ganimet malında ihanet etmemek.
10. İyi niyetli olmak (Başcılar 2002).

Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir yaşam seviyesi sağlar” hükmüne yer verilmiş ve Cumhuriyet tarihi boyunca ilk defa gaziler anayasal güvence ile sosyal güvenlik şemsiyesinin altına alınmıştır (T.C. Anayasası 61.madde 2011).

2.8 SOSYAL ETKİ

İnsanların, toplumların birbirlerinden etkilenmesi, birbirlerine bilgi, kültür ve benzeri aktarımlar ve etkileşimler sosyal etkiler ile mümkün olur. Bireyin davranışlarında doğrudan ya da dolaylı olarak bir değişme ancak sosyal etkiler ve etkileşimler sonucunda meydana gelir. Bireylerin yaşamış oldukları çevrenin ve buldukları grupların etkisi ve katkısı ile sosyalleşmelerine yardımcı olur. Sosyal etki bireyin doğumunda ölümüne kadar devam eder.

Sosyal etki, “bir kişinin inançlarında, tutumlarında, davranışlarında ve duygularında, başka bir kişi veya kişiler tarafından meydana getirilen bir değişme” olarak tanımlanmaktadır.

İnsanların birbirlerine dikkatlerini, zamanlarını, paralarını, sevgilerini, bağlılıklarını vermesini sağlayan şey sosyal etkidir. Sosyal etki, başkalarının duygu, düşünce ve davranışları üzerinde bir zor kullanımı olmadan söz sahibi olabilmektir. Çok önemli bir güçtür ve her güç gibi iyiye de kötüye de kullanılabilir (Yeni Felsefe Programları 2019).

Sosyal etki, bireyin düşüncelerinde, hislerinde, tutum ve davranışlarında, başka bir kişi veya grup ile girdiği etkileşim sonucu meydana gelen değişimdir (Öncü 2012).

Sosyal etki bireyin ve bireylerin, bilinçli veya bilinçsiz olarak, diğer kişi veya kişilerin herhangi bir konuda duygu, düşünce ve davranışlarını değiştirmesi.

Vanclay (2003) sosyal etkiyi en elverişli kavramsallaştırma yolunu, insanların yaşam şekillerinde, kültürleri ve ortak inançlarında, toplumlarında, çevrelerinde, sağlıkları ve esenliklerinde, kişisel ve mülki haklarında ve son olarak korkuları ve isteklerindeki değişimler olarak açıklamaktadır. Bu tanımda görülebileceği gibi sosyal etki analizi bir teknikten çok, toplumsal sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınmanın sosyal boyutuyla ilgili bir kalkınma ve demokrasi felsefesidir. Esteves&Vanclay (Yalçın ve Güner 2015).

Herbert Kelman'a göre 3 ana tip sosyal etki vardır:

Uyma: Bireylerin, diğer insanlarla aynı fikirde gözükp asıl fikirlerini kendilerine saklama durumudur.

“insanlar iki ana sebepten dolayı uyum gösterir ; doğru davranmak ve beğenilmek.”

Benimseme: Bireyin sevdiği veya saygı duyduğu kişilerin davranışlarından etkilenme ve benzer davranışlar sergileme durumudur. bu kişiler, ünlü bir yıldız veya yakın çevrelerinden bulunan ve saygı duydukları bireyler olabilmektedir.

İçselleştirme: bireylerin bir inanç veya davranışı özel ve toplumsal alanda içsel olarak inanarak kabul etmesi durumudur (Sardarov 2012).

2.9 HARP MALULÜ

“Subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er ile Türk Silahlı Kuvvetlerince görevlendirilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan; harpte fiilen ateş altında, harpte, harp bölgelerindeki harp harekât ve hizmetleri sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle, harpte veya harbe hazırlık devresinde her çeşit düşman silahlarının etkisiyle, askeri harekâtı gerektiren iç tedip ve sınır hareketleri sırasında, bu hareketlerin sebep ve etkisiyle, barışta veya olağanüstü hallerde, emir veya görev ile uçuş yapan uçucularla hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak uçakta bulunanlardan uçuşun havadaki ve yerdeki sebepleriyle ve yine emir ve görev ile dalış yapan dalgıçlarla, hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak denizaltı gemisinde veya dalgıç kıtasında bulunanlardan denizaltıcılığın veya dalgıçlığın çeşitli sebep ve etkileriyle, Anayasanın 92’nci maddesi veya Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesini gerektiren durumlarda, birliklerin buldukları yerlerden hareketlerinden itibaren yurt içinde, yurt dışında, yabancı ülkelerde veya yurda dönüş sırasında, vazife malulü olanlara harp malulü denir” (Vazife ve Harp Malulü 2015).

2.2 TERÖR GAZİLERİN YAPABİLDİĞİ SPOR BRANŞLARI

Dünyada ve ülkemizde engelli bireylerin gerek IPC (Uluslararası Paralimpik Komitesi)’nin faaliyetleri arasında yer alan tüm spor branşlarını gerekse paralimpik olmayan engelli spor branşlarını terör gazileri de lisanslı olarak yapabilme imkanlarına sahiptirler.

Ülkemizde spor yapan terör gazileri aynı zamanda fiziksel engelli oldukları için engelli spor federasyonları bünyesinde spor yapabilmektedirler. Engelli spor federasyonları dört

farklı engel grubunda üç ayrı spor federasyonu olarak engelli ve gazilere gerek bireysel spor branşlarında gerekse takım spor branşlarında spor yapma imkanı sağlamaktadırlar.

Bu engelli spor federasyonları yarı özerk faaliyet yapmakta olup Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde ve desteğinde ulusal ve uluslararası arenalarda ülkemizi temsil etmektedirler.

Engelli spor federasyonları;

- Bedensel Engelliler Spor Federasyonu,
- Görme Engelliler Spor Federasyonu,
- İşitme Engelliler Spor Federasyonu ,
- Zihinsel Engelliler Spor Federasyonu,

olmak üzere dört ayrı engel grubunda spor faaliyetleri yapmaktadırlar.

Türkiye’de engelli spor tarihi;

1990- Türkiye Özürlüler Spor Federasyonu, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde kuruldu.

1997- Bedensel, zihinsel, işitme ve görme engellilerin faaliyetlerinin yürütüldüğü federasyon adını Türkiye Engelliler Spor Federasyonu olarak değiştirdi.

2000- Federasyonun dağılmasıyla dört ayrı federasyon oluşturuldu: Görme Engelliler Spor Federasyonu, Bedensel Engelliler Spor Federasyonu, İşitme Engelliler Spor Federasyonu ve 2009’da aldığı adıyla Özel Sporcular Spor Federasyonu (eski adı Zihinsel Engelliler Spor Federasyonu) (Sözmen 2019).

2.2.1 Ülkemizde Terör Gazilerinin Yapabildiği Paralimpik Spor Branşları

2.2.1.1 Yelken paralimpik

Şekil 2.1. Yelken Paralimpik

1996 Atlanta Paralimpik oyunlarında gösteri sporu olan yelken, 2000 Sydney Paralimpik Oyunları'nda madalyalı bir spor olarak kabul edilmektedir. Bu oyunlarda kullanılan yatlar mavnalı olup aynı anda yarışır. Puanlama yatların yarış bitirme durumlarına göre hesaplanır. Uluslararası yelken federasyonu, engelli yatçılar federasyonunu 1991'de üye olarak tanıdı ve ilk resmi Dünya Engelliler Şampiyonasını düzenledi (TBESF 2019).

Tüm engelli kategorilerinden sporcuların katılabildiği yelken yarışlarının sınıflandırma sistemi beş faktöre göre belirlenmektedir: dayanıklılık, el fonksiyonu, manevra kabiliyeti, görme ve duyma.

Paralimpik Oyunlar'da kullanılan yatlar mavnalıdır; bu tür bir tasarım yatın dengesini artırır. Bunun yanı sıra mavnalı yatların açık kokpitleri de yelkencilere daha fazla yer sağlar. Yelkenciler filo formatında yarışır, yani bütün yatlar aynı anda yarışır. Puanlar yatların yarış bitirme durumlarına göre hesaplanır.

Oynanma: Yelken yarışlarında sınıflandırma sistemi dört faktöre bağlıdır. Bunlar sağlamlık, el fonksiyonu, hareketlilik ve vizyondur. Atletler üç müsabakada yarışır. Tek kişilik ve üç kişilik sabit omurgalı kayıklar çoğu engelli grupların kullanımına açıktır; Bununla birlikte iki kişilik sabit omurgalı kayıklar ileri derecede engellilerin kullanımı içindir (Olimpik branşlar 2016).

2.2.1.2 Atıcılık paralimpik

Şekil 2.2. Atıcılık Paralimpik

Oynanma: Atıcılık müsabakaları iki ana başlıkta toplanır. Üç mesafeden oluşan havalı tüfek ve tabanca yarışmalarıdır. (10 m, 25 m, 50 m) Kurallar silaha, mesafeye, hedefe, atış pozisyonuna, atış sayısına ve zaman sınırına bağlıdır. Sporcular, atış değerlerine göre puan biriktirirler. Her bir yarışma, bir sıralama ve final bölümünden oluşur. Finaldeki skor, sıralama bölümünde elde edilen skorun üstüne eklenir. En yüksek puanı alan yarışmayı kazanır (Olimpik branşlar 2016).

2.2.1.3 Atletizm paralimpik

Şekil 2.3. Atletizm Paralimpik

Oynanma: Atletizm, paralimpik oyunlarının en önemli branşıdır. Parça yarışlarında sprint (100 m, 200 m, 400 m) orta mesafe (800 m, 1500 m) uzun mesafe (5.000 m, 10.000 m) ve role yarışları (4×100 m, 4×400 m) ; yol yarışlarında maraton; saha yarışlarında yüksek atlama, uzun atlama, üç adım atlama, disk, gülle atma, cirit; kombine yarışlarda ise pentatlon yer alır. Sporcular akustik sinyallerle yönlendirilir ve bu sinyaller sporcular atış alanındayken verilen keskin sinyallere göre değişir (Olimpik branşlar 2016).

2.2.1.4 Binicilik paralimpik

Şekil 2.4. Binicilik Paralimpik

Oynanma: Binicilikte paralimpik programda sadece dresaj yer alır. Dresajın iki çeşidi vardır. Önceden belirlenmiş hareketlerin yapıldığı yarışma ile sporcuların seçtiği müzik ve hareketlerle yapılan serbest stil yarışma. Burada her takımdan üç ya da dört kişinin performans sergilediği bir takım yarısı da olur. Yarışmalar, beş farklı sınıfta gerçekleştirilir. Bunlar sporcuların at üzerindeki hareketlerinin zorluğunu belirler (Olimpik branşlar 2016).

2.2.1.5 Bisiklet paralimpik

Şekil 2.5. Bisiklet Paralimpik

Oynanma: Yol ve pist yarışları yapılır. Zamana karşı ve takım yarışları vardır. Sporcular tandem bisiklet, el bisikleti, üç tekerlekli bisiklet ya da ihtiyaçlarına göre modifiye edilmiş bisiklet kullanarak 12 farklı klasmanda yarışır. Tandem bisiklet kullananlara, ön koltukta görebilen bir rehber eşlik eder. El bisikleti, tekerlekli sandalye kullanan; üç tekerlekli bisikletler ise denge sorunu yaşayan sporcular içindir (Olimpik branşlar 2016).

2.2.1.6 Boccia paralimpik

Şekil 2.6. Boccia Paralimpik

Oynanma: Boccede, oyunun hedefi Çim bowlingine benzer. Beyaz hedef topu [pallino] sahada oyuncuların biri tarafından atılır, rakipler sırayla kendi oyun toplarını en kısa sürede hedef topuna en yakın biçimde sıralamaya çalışır. Fırlatılan toplar, hakem tarafından hedef topuna olan yakınlıklarına göre puanlandırılır. Bireysel boccia kişi başına altı topla, takım boccia ise kişi başına iki topla oynanır (Olimpik branşlar 2016).

2.2.1.7 Curling paralimpik

Şekil 2.7. Curling Paralimpik

Oynanma: Bu spor, curlingin paralimpik eşdeğeridir. Aralarındaki fark oyuncunun taş elindeyken ve oyun alanında hareket ederken yatış pozisyonunda olmasıdır ve en önemlisi burada süpürme tekniği kullanılmaz. Yani bu spor curlingten fiziksel olarak daha kolay değildir, hatta taktiksel olarak çok daha kapsayıcıdır (Olimpik branşlar 2016).

2.2.1.8 Futbol 5-a-side paralimpik

Şekil 2.8. Futbol 5-a- Side Paralimpik

***Oynanma:** Sadece erkek sporcuların mücadele ettiği bu oyunda dört oyuncu ve bir kaleciden oluşan beş kişilik iki takım karşılaşır. Golbol' de olduğu gibi top ses çıkararak oyuncuları yönlendirir. Saha çevresinde bulunan ribaund duvarı nedeni ile taç atışı yoktur ve oyun hiç durmadan devam eder. 5 faul yapan oyuncu ceza alır. Turnuva dörder takımdan oluşan iki grup şeklinde oynanır. Oyun 25 er dakikalık 2 yarıdan oluşur (Olimpiik branşlar 2016).*

2.2.1.9 Golbol paralimpik

Şekil 2.9. Golbol Paralimpik

***Oynanma:** Golbol , görme engelli sporcular tarafından, içinde zil olan bir topa oynanır. Oyunun amacı, topu rakip kaleye isabet i şekilde atarak sayı kazanmaktır. Takımlar üçer kişiden oluşur. Maç esnasında takımın üç kez oyuncu değiştirme hakkı*

bulunur. Her bir oyuncu topu ancak iki kez üst üste yuvarlayabilir (Olimpiik branşlar 2016).

2.2.1.10 Tekerlekli sandalye eskrim

Şekil 2.10. Tekerlekli Sandalye Eskrim

Oynanma: Foil ve sabre yarışlarında hedef, engelsiz yarışlarıyla tamamen aynıdır. Epe yarışlarında bel üstündeki her yer hedeftir, bel altına giyilen bir koruyucu ise temasın iptaline yardım eder. Ayaklar ayaklıkta, sporcu ise oturarak kalmalıdır. Sandalye, 'ana bar'a 110 derecelik bir açıyla sabitlenmelidir. Foil ve epe de kadın ve erkekler için bireysel ve takım yarışları vardır. Sabre yarışlarında ise sadece erkekler yarışır (Olimpiik branşlar 2016).

2.2.1.11 Oturarak voleybol paralimpik

Şekil 2.11. Oturarak Voleybol Paralimpik

Oturarak voleybol 50'li yıllarda, engellilerin spor yapmaları, bu amaç için ayrı bir spor grubu yaratan Hollanda Askeri Savaş Kurbanları Topluluğunun (BNMO)

himayesi altında yer aldı. Bu grup, yeni bir oyun yarattı; yumruk topunun ve popüler voleybolun bir kombinasyonu. Buna oturarak voleybol adı verildi (TBESF 2019)

Oynanma: Oyunda servis atarken sporcunun bacakları / ayakları, oyun sahasının içinde olabilir. Diğer oyuncuların tümü, oyun sahasının içinde olmalıdır. Defans bölgesinde, oyuncu, topa oynarken oturur durumda olmak zorundadır. Topa plonjonla defans uygulamak için sadece kısa bir hareket sırasında yerle temasını kaybetmesine izin verilir. Bu hareket sırasında, top, onun tarafından file üzerinde oynanmayabilir (Olimpik branşlar 2016).

2.2.1.12 Yüzme paralimpik

Şekil 2.12. Yüzme Paralimpik

Yüzme sporu Engellilerin en önemli rehabilitasyon araçlarından bir tanesidir. Bu nedenle de Dünyada yüzme sporu Engelliler için en büyük ilgi alanlarından birisidir. Her Engellinin rahatça yapabildiği spor dalıdır (TBESF 2019).

Oynanma: Sporcular 50 m 'lik havuzda Serbest, Sırtüstü, Kelebek, Kurbağa ve Karışık dallarda yarışmalara katılır. Sporcular engel türlerine göre sınıflara ayrılır. Yüzme, bütün engel gruplarına açık bir spor dalıdır. Müsabakalar S1, S10, S11, S13 ve S14 sınıflarında gerçekleştirilir (Olimpik branşlar 2016).

2.2.2 Örneklem Grubumuza Katılan Terör Gazilerinin Ağırlıklı Olarak Yaptıkları Spor Branşları

2.2.2.1 Tekerlekli sandalye basketbol

Şekil 2.13. Tekerlekli Sandalye Basketbol

***Oynanma:** Tekerlekli basketbolda takımların amacı rakibinin potasına sayı atmaktır. Ayrıca karşı takımın topa hâkim olmasına ve skor yapmasına da engel olunmalıdır. Karşılaşmalar beser kişilik 2 takım tarafından oynanır. Onar dakika süren toplam 4 periyodun sonunda ise maç tamamlanır (Olimpiik branşlar 2016).*

Tekerlekli Sandalye Basketbol oyun kuralları,koşar Basketbolun temel kurallarının engellilere uyarlanmış halidir. Tek farkı ise sandalye kullanımından doğan mekanik kuralların bulunmasıdır.

Maçlarda standart büyüklükteki bir basketbol sahası ve standart yükseklikte potalar kullanılır. Kurallarda bazı ufak değişiklikler vardır. Örneğin basketboldaki hatalı yürüme yerine, burada bir atlet topu sektirmeden veya elinden çıkarmadan tekerlekli sandalyenin çemberini arka arkaya 3 kez ittirdiğinde hatalı sürüş ihlali yapmış olur.

Paralimpik bir branş olan Tekerlekli Sandalye Basketbol'un dünya genelinde azımsanmayacak rekabet alanı ve izleyicisi vardır (TBESF 2019).

2.2.2.2 Ampute futbol

Ampute futbolu 2. Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkmış spordur. İlk başlarda savaşlarda yaralanan gazileri rehabilite etmek için oynanan oyun daha sonra gittikçe yaygınlaşarak ülkelerin resmi ampute takımları kurulmuştur.

Türkiye’de ampute futbol 2002 yılın Ankara GATA’ ya bağlı TSK. Rehabilitasyon ve Bakım Merkezinde tedavi gören terörle mücadele esnasında yaralana malul gazilerin rehabilite amaçlı başlamış oldukları ampute futbol spor branşı şuan deplasmanlı düzenli ligi olan tek ülke konumundayız.Şuan devam etmekte olan ampute futbol ligi Süper lig, 1.lig ve 2. Lig olmak üzere üç katagoride faaliyet göstermektedir.Yaklaşık on yedi yıldır aktif bir şekilde oynanan ampute futbol branşında uluslararasıda da çok önemli başarılar elde edilmiştir.

Bu başarılar sırasıyla; 4 Dünya 3.lüğü , 1 Dünya 2.liği ,1 Avrupa Şampiyonluğu , 2 Avrupa ikinciliği , Kulüpler bazında 2 Şampiyonlar ligi Şampiyonluğu gibi çok değerli başarılar elde edilmiştir. Bu başarılardan daha ötesinde ilk başlangıçta 5 tane terörle mücadele gazisinin rehabilite amaçlı başladığı bu engelli spor branşı şuan yaklaşık 600’e yakın terör gazisi ve engelli bireyler hayata tutunmuşlardır.

Engelli spor branşlarının tarihsel doğuşu ve gelişimi engelli bireyleri ve savaş gazilerini rehabilite amaçlı ve kaybedilenleri geri kazanım amacını ilke edinerek doğmuştur ve gelişmiştir.

Şu an da Türkiye ampute futbol milli takım kaptanı bir terörle mücadele gazisidir.

Şekil 2.14. Ampute Futbol

Ampute futbolda takımları 7'şer kişiden oluşmaktadır. Oyuncuların bir bacağı ampute edilmiştir yani bacağın bir kısmının veya tümünün alınmış olmasıdır. Aynı şekilde kalecilerin de bir kolu ampute olmalıdır.

2.2.2.3 Okçuluk paralimpik

Şekil 2.15. Okçuluk Paralimpik

Oynanma: Okçuluğun amacı 10 adet iç içe geçmiş dairelerle belirlenmiş olan hedefe okları doğru olarak atmaktır. Dıştan merkeze doğru yaklaştıkça puanlama artar. En ortadaki dairenin sayısı değeri 10'dur, en dıştaki dairenin sayısı değeri ise birdir. Genel açık hava müsabakalarında hedef 30 mile 90 m arasında değişebilmektedir. Paralimpik oyunlarında ise 70 m olarak uygulanmaktadır (Olimpik branşlar 2016).

Okçulukta klasik yaylar ve makaralı yaylar olmak üzere 2 farklı yay sistemi bulunmaktadır. Dolayısıyla sınıflandırılması tamamlanan bir okçu, yarışmada seçmiş olduğu yay sistemine göre ilgili kategoride yarışır. Gerek Avrupa, Dünya Şampiyonalarında gerekse Paralimpik Oyunlarında sınıflandırmaları ve seçmiş oldukları yay sistemine göre yarışan okçular Dünya sıralaması ve Paralimpik Oyun kotalarında da ilgili sınıflarında değerlendirilirler. Hâlihazırda yapılmakta olan bütün bu sınıflandırma faaliyetleri sporda eşitlik unsurunu sağlamayı hedeflemektedir (TBESF 2019).

2.2.2.4 Atıcılık paralimpik

Şekil 2.16. Atıcılık Paralimpik

Oynanma: Atıcılık müsabakaları iki ana başlıkta toplanır. Üç mesafeden oluşan havalı tüfek ve tabanca yarışmalarıdır. (10 m, 25 m, 50 m) Kurallar silaha, mesafeye, hedefe, atış pozisyonuna, atış sayısına ve zaman sınırına bağlıdır. Sporcular, atış değerlerine göre puan biriktirirler. Her bir yarışma, bir sıralama ve final bölümünden oluşur. Finaldeki skor, sıralama bölümünde elde edilen skorun üstüne eklenir. En yüksek puanı alan yarışmayı kazanır (Olimpik branşlar 2016).

2.2.2.5 Halter paralimpik

Şekil 2.17. Halter Paralimpik

Oynanma: Sporcular, kaldırış süresince kollarını 20 derecelik açıyla kaldırarak hareketi göstermelidir. Geçerli kaldırış için üç hakemden en az ikisinin onayını almak gerekir. Toplamda tic hakları bulunan sporcular, barı kollarıyla kaldırıp hakemlerin sinyaline kadar hareketi göstermek zorundadır. Sporcular, değişik engellere sahip

olsa bile vücut ağırlıklarına göre sınıflandırılır. Yani farklı engellerdeki sporcular aynı madalya için mücadele edebilir (Olimpik branşlar 2016).

2.3 ÖRNEKLEM GRUBUMUZU OLUŞTURAN TERÖR GAZİLERİNİN MALULİYET SINIFLANDIRMALARI

2.3.1 Amputasyon

Ampütasyon kelimesi Latince keserek çıkarmak anlamına gelen amputare kelimesinden türemiştir. 17. yy'ın sonlarından itibaren tıp terminolojisinde baskın hale gelmiştir. Ampütasyon kelimesi Fransızca Amputation kelimesinden Türkçe'ye geçmiştir (Akıncı 2013).

Bu durumu Yiğit (2018), “Amputasyonda amaç hasta dokuları uzaklaştırmak, kalan ekstremitenin dolaşımını sağlamak, ağrıyı dindirmek, fonksiyonel protez kullanımına olanak sağlayacak iyi bir güdük oluşturmak ve hastanın yaşam kalitesini artırmaktır” şeklinde açıklamıştır.

Amputasyon, çeşitli nedenlerle beslenmesi engellenen, hastalık taşıyan ve fonksiyon kaybına neden olan ekstremitelerin kemiği ile birlikte kesilerek atılmasına amputasyon denir (Amputasyonlar.Nedenleri ve Seviyeleri 2014).

Amputasyon; kişinin hayatında dış görüntüsünü değiştiren, hareket özgürlüğünü kısıtlayan ve benlik saygısını azaltan trajik bir olay olarak tanımlanmaktadır. Amputasyon fonksiyonel, sosyal ve psikolojik açıdan bireylerin yaşamında önemli değişikliklere neden olarak, kişiyi her yönden zorlamaktadır (Camcıoğlu 2018).

Amputasyon, fonksiyonel durumu ve günlük yaşam aktivitelerini büyük ölçüde etkileyen majör bir travmadır. Ekstremiteler veya ekstremitelerin tamamen veya kısmen kesilmesi olarak tanımlanmaktadır (Kızılcı 2014).

Amputasyon nedenleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. Travma,
2. Periferik vasküler hastalıklar,
3. DM,
4. Tümörler,
5. Kronik enfeksiyonlar,

6. Konjenital anomaliler

2.3.2 Alt Ekstremité Amputasyonları

Vücutun kalça ekleminde ayak parmak uçlarına kadar olan bölümlerinde iyileşmesi mümkün olmayan kısmen veya tüm eklemde cerrahi müdahale ile kesilip vücuttan uzaklaştırılmasını ifade eder.

a) Kalça Dezartikülasyonu

Kalça ekleminde itibaren yapılan amputasyondur.

b) Uyluk Amputasyonu

Pelvisin bir kısmı ile tüm bacağın ampute edilmesidir. Çok ender görülmektedir.

c) Diz altı Amputasyonu

Bu durumu Yiğit (2018),” En sık uygulanan amputasyon prosedürüdür. Hastanın kendi dizinin muhafaza edilmesi nedeni ile rehabilitasyon ve proteze uyum yüksektir. İdeal amputasyon seviyesi gastrokinemiusun muskulotendinöz birleşim yeri olarak önerilir. Erişkinlerde diz altı amputasyonlarda hastanın boyuna bağlı olarak ideal güdük uzunluğu 12.5 cm -17.5 cm’dir” şeklinde açıklamıştır (Başal, vd. 2015).

d) Diz Dezartikülasyonu

Bu tür amputasyon ile soketi daha iyi koruyan bir güdük elde edilir. Ayrıca çocuklarda ve genç erişkinlerde femurun büyümesine engel olmadığı için önemlidir. Dezartikülasyonda patella çıkarılmaz.

e) Baldır Amputasyonu

Şekil 2.18. Alt Ekstremitte Amputasyon Seviyeleri

Dizaltı amputasyondan sonra en sık uygulanan prosedürdür.

f) Ayak bileği Dezartikülasyonu

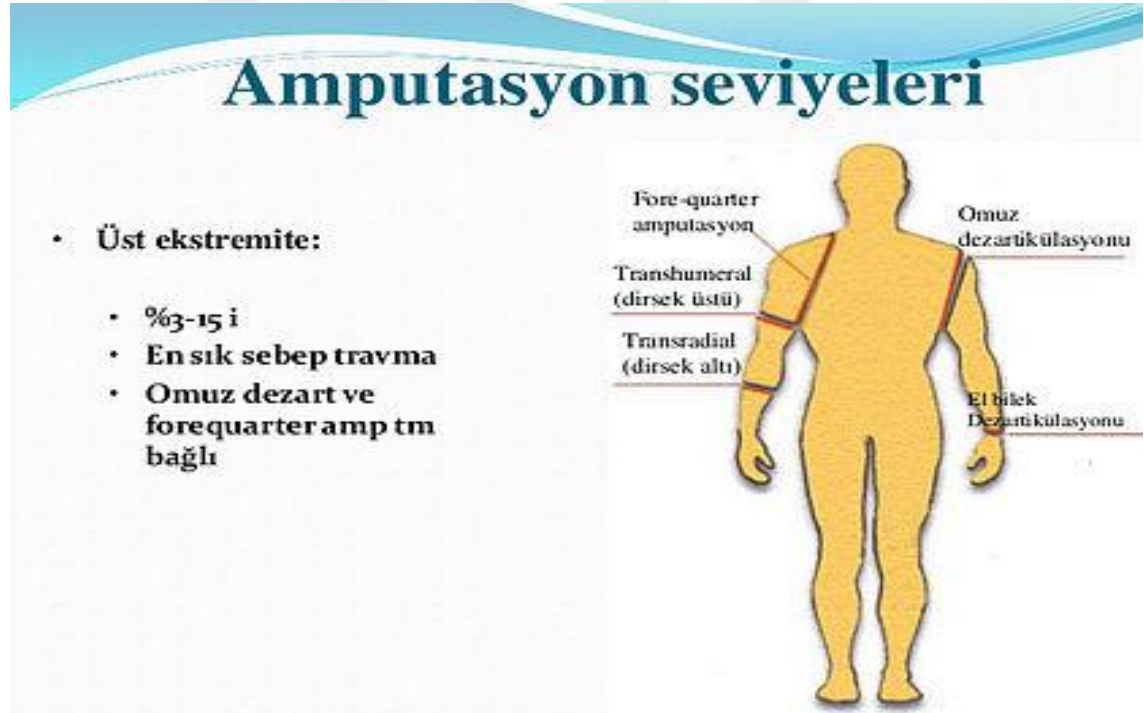
Topuk kemiklerinden alt kısmının cerrahi operasyonla alınmış yada doğuştan olmama durumunu izah eder.

g) Parsiyel Ayak Amputasyonu

Ayak ön tarafının ve parmaklarının kısmı veya tamamının cerrahi müdahale ile kesilmiş yada doğuştan olmama durumunu ifade eder.

2.3.3 Üst Ekstremitte Amputasyonları

Vücudun omuz ekleminde el parmak uçlarına kadar olan bölümlerinde iyileşmesi mümkün olmayan kısmen veya tüm eklem cerrahi müdahale ile kesilip vücuttan uzaklaştırılmasını ifade eder.

Şekil 2.19. Üst Ekstremitte Amputasyon Seviyeleri

a) Omuz Dezartikülasyonu

Eklem seviyesinden ampütasyondur.

b) Kol Amputasyonu

Uzunluk mümkün olduğunca korunmalıdır. Bununla birlikte üst ekstremitede sirkülasyon bozulduğunda distal 1/3'ten yapılan amputasyonlar bu bölgede cildin daha ince olması, subkutan yumuşak dokunun yetersiz olması ve nispeten avasküler fascia ve tendonların bulunması nedeniyle problemlili olabilmektedir (Başal vd. 2015).

c) Dirsek Dezartikülasyonu

Eklem amputasyon için oldukça uygun bir seviyedir. Bu bölgede distal humerus geniş olduğu için protezle daha sıkı ilişki kurar ve humerusun rotasyonları proteze daha kolay iletilebilir (Başal vd. 2015).

d) Önkol Amputasyonu

e) El bileği Dezartikülasyonu

Distal radio-ulnar eklem sağlam kaldığı için pronasyon ve supinasyon hareketleri korunmuş olur. El bileği dezartikülasyonu: Bilek seviyesinden yapılır. Radius ve ulnarın styloidleri törpülenir (Başal vd. 2015).

f) Parsiyel El amputasyonu

Bilek seviyesinden yada el parmaklarının kısmi olarak cerrahi operasyonla kesilmiş veya doğuştan olmama durumundaki amputasyonları ifade eder.

2.3.4 Parapleji

: Torakal, lomber ve sakral spinal kord nöral elementlerinin zarar görmesi ile duysal ve motor fonksiyonların bozulması söz konusudur. Kollar korunur, ancak gövde, bacaklar ve pelvik organlar etkilenebilir (Yaşar 2012).

Parapleji bir diğer adıyla omurilik felci her iki bacakta ve genel olarak mide ile bel bölgesini kapsayan alt ekstremitede hareket ve his kaybı ile karakterize bir hastalıktır (Parapleji nedir? Tedavisi nasıldır? 2018).

Parapleji, genel olarak boyundan aşağıdaki kısımlarında meydana gelen zedelenmelere bağlı olarak gerçekleşen felç türüdür. paraplejide temel olarak bacakların oynatılmamalarıyla birlikte, hasarın seviyesine göre iki kategoride ele alınmaktadır.

Parapleji, belden aşağı her, iki bacağın tutmaması, felç olmasıdır. Parapleji genellikle motorlu araç ya da motosiklet kazaları, kurşun yaraları ve dűřmelerden kaynaklanan omurilik hasarı sebebiyle oluşur.

Her iki bacakta da görűlen felç...omurga travmalarında,omurilik sıkışmasında,sinirlerin ve son omurilik sinir köklerinin hastalıklarında görűlür.hareketi engelleyen,cogu kez hastalığın etkilediği bölgelerdeki duyarlılığıda yokeder..

Parapleji Seviyeleri;

C1 -C3 parapleji; limitli kafa ve boyun kullanımı, kolların vücudun ve ayakların tamamen felç olması durumu göğüs kasları işlevsiz olduğundan birey kendi başına solunum yapamaz, makineye bağlı olmak durumundadır.Yaşarken ölmek kısacası.

C4 parapleji; ful kafa ve boyun hareketleri. limitli omuz kullanımı,vücudun ve ayakların tamamen felç olması durumunu ifade eder.

C5 - C6 parapleji; ful kafa, boyun ve omuz kullanımı vücudun ve ayakların tamamen felç olması durumudur.

C7 - C8 parapleji;ful kafa,boyun ve omuz kullanımı,limitli dirsek,bilek ve el parmakları kullanımını ifade eder. vücudun ve ayakların tamamen felç olması durumunu anlatır.

T1 - T4 parapleji; ful kafa, boyun ve omuz, kollar, eller kullanımı vücudun alt kısmının tamamen felç olması durumudur.

High Paraplegia:

Sırtın üst kısmında oluşın omurilik zedelenmesi, gövde hareketlerinin kısmi, bacakların hareketinin ise tamamen kaybına sebep olur. Kişi, belden yukarı gövdesini hissedebilir fakat karın bölgesi ile bacaklarını hissedemez.

Low Paraplegia:

Sırtın alt kısmında oluşın omurilik zedelenmesi bacakların hareketinin tamamen ve ya kısmen kaybına sebep olur (TFOD, Omurilik felci nedir? Nasıl oluşur? 2019).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmamızda “Alan Araştırması” kullanılacaktır. Çalışmamızda model olarak ise “Tarama modeli” kullanılacaktır. Veri toplama işleminde ise “Likert” tipi ölçeklerden yararlanılacaktır. Likert tipi ölçekler tarama modelli araştırmalarda kullanılan ölçek yöntemlerinin başında gelmektedir.

Likert-tipi sorular araştırılan konu hakkında tutum veya görüş içeren bir ifade ve bu ifadeye katılım düzeyini belirten seçenekler içerir. Likert-tipi sorularda katılım düzeyini belirlemek amacıyla iki aşırı uç arasında yer alan birden çok seçenek sunulur. Bu seçenekler “en yüksekte en düşüğe” veya “en iyiden en kötüye” doğru dereceli bir şekilde sıralanır. Analiz aşamasında bu seçenekler derecelerine göre birer sayısal değer atanarak kodlanır ve böylece nitel veri nicel veriye dönüştürülerek analiz edilir (Turan vd. 2015).

Çalışmamızda terör gazilerine demografik özellikler anket formu ve “spor ve sosyalleşme ölçeği” uygulanmıştır. Bu ölçek ile elde edilen verilerle çalışmamızın problemine çözüm aranmıştır.

3.2 ÇALIŞMANIN EVRENİ

Araştırmanın evreni 1984 yılından itibaren terörle mücadele esnasında ve 3713 sayılı kanun kapsamında sayılan yaklaşık altı bin beş yüz gazi oluşturmaktadır. Bütün evrenin araştırmaya dâhil edilmesi, evrendeki terör gazilerine ulaşılabilirlik mümkün olmayacağından yani gruptaki herkes hakkında bilgi toplamak için zaman, ulaşım ve mali kaynaklar konusundaki sınırlılıklar tam sayımı imkânsız kılmıştır. Bu nedenle araştırmayı ilgilendiren grubun tümünden, bu grubu temsil edecek bir örneklem grubu seçilerek, evrenin içinde yer alan, özellikleri ve verdikleri cevaplar açısından evreni yansıtan daha küçük bir gruptaki insanlardan bilgi toplanmıştır. Örneklem yöntemi olarak kolayda örneklem yöntemi tercih edilmiştir.

Araştırmanın örneklem grubunu 3713 sayılı kanun kapsamında sayılan İstanbul ve Ankara ilinde yaşayan 118 gazi oluşturmaktadır.

3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada sporun terör gazileri üzerindeki sosyal etkilerini ölçmek için veri toplama aracı olarak ekonomik oluşu, uygulanabilirliği, dağılık ve büyük kitlelerden kısa zamanda bilgi alma imkanı sağlanması nedeniyle araştırmanın yürütülmesinde birincil kaynak araştırmaları arasında yer alan ve sade bir dille yazılan anket yöntemi kullanılmıştır.

Anket yöntemi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm araştırmanın örneklem grubunu oluşturan terör gazilerinin demografik özelliklerine ilişkin sekiz sorudan oluşmaktadır. İkinci bölüm ise 35 sorudan oluşan 2007 Hasan Şahan tarafından geliştirilen “Spor ve Sosyalleşme Ölçeği” oluşturmaktadır.

3.4 VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmanın genel amacına ulaşmak üzere araştırma sorularına cevaplar bulmak için “Spor ve Sosyalleşme Ölçeği” ile toplanan verilerin analizine geçmeden önce verilerin normallik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda toplanan verilerin çarpıklık değeri ,435, basıklık değeri ise -,781 bulunmuştur. Tabachnick and Fidell’e göre (2013) verilerin normal dağılım gösterdiğini söyleyebilmek için basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1,5 ve +1,5 arasında olması, George and Mallery’e göre ise (2010) bu değerlerin -2 ve +2 arasında olması yeterlidir. Bu durumda “Spor ve Sosyalleşme Ölçeği” ile toplanan verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir.

“Spor ve Sosyalleşme Ölçeği” ile toplanan veriler normal dağılım gösterdiği için araştırma sorularına yönelik yapılacak veri analizlerinde parametrik istatistik analizleri kullanılmıştır. Her bir alt amaç için kullanılan parametrik istatistik analizlerin hangileri olduğu alt amaç sırasına göre aşağıda verilmiştir:

- 1- “Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri nasıldır?” alt amacını ait veriler analiz edilirken betimsel istatistik teknikleri kullanılmıştır.
- 2- “Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?” alt amacına ait veriler analiz edilirken tek yönlü varyans (Anova) analizi kullanılmıştır.

- 3- “Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?” alt amacına ait veriler analiz edilirken tek yönlü varyans (Anova) analizi kullanılmıştır.
- 4- “Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında gelir durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?” alt amacına ait veriler analiz edilirken bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.
- 5- “Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında görev statülerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” alt amacına ait veriler analiz edilirken bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.
- 6- “Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında haftalık spor yapma sürelerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” alt amacına ait veriler analiz edilirken bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır.
- 7- “Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında yaptıkları spor branşına göre anlamlı farklılık var mıdır?” alt amacına ait veriler analiz edilirken tek yönlü varyans (Anova) analizi kullanılmıştır.
- 8- “Terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında kayıp uzuv türüne göre anlamlı farklılık var mıdır?” alt amacına ait veriler analiz edilirken tek yönlü varyans (Anova) analizi kullanılmıştır.

Terör gazilerinin “Spor ve Sosyalleşme Ölçeği”ne verdikleri cevaplar doğrultusunda spor sosyalleşme düzeylerini belirlemek için Tablo 3.4’de verilen puan düzey aralıkları kullanılmıştır.

Tablo 3.4. Spor ve Sosyalleşme Ölçeğine Ait Puan Aralıkları

Düzyer	Puanlar	Puan Aralıkları
Kesinlikle katılıyorum	5	4,20-5,00
Katılıyorum	4	3,40-4,19
Kararsızım	3	2,60-3,39
Katılmıyorum	2	1,80-2,59
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,00-1,79

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın genel amacına hizmet eden araştırman sorularına ait bulgulara ve çalışmanın örnekleme ait demografik verilere yer verilmiştir.

4.1 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN YAŞLARA GÖRE DAĞILIMI NASILDIR?

Araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımları Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Örneklemde Yer Alan Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımları

Yaş	f	%
20-25	1	,8
26-30	1	,8
31-35	21	17,8
36-40	26	22,0
41-45	51	43,2
45 ve üzeri	18	15,3
Toplam	118	100,0

Tablo 4.1. incelendiğinde araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların yüzde 43,2’si 41-45 yaş aralığındadır. Bu grubu yüzde 22 ile 36-40 yaş, yüzde 17,8 ile 31-35 yaş ve yüzde 15,3 ile 45 ve üzeri yaş grupları takip etmektedir. Katılımcılar arasında en yüzye 20-25 yaş ve 26-30 yaş grupları sahiptir (yüzye 8).

4.2. ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN EĞİTİM DURUMLARI NASILDIR?

Araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre dağılımları Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Örnekleme Yer Alan Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımları

Eğitim Durumu	f	%
İlkokul	3	2,5
Ortaokul	12	10,2
Lise	94	79,7
Lisans	9	7,6
Toplam	118	100

Tablo 4.2. incelendiğinde araştırmada yer alan katılımcıların çoğunluğunun lise mezunu olduğu görülmektedir (yüzde 79,7). Bu grubu yüzde 10,2 ile ortaokul ve yüzde 7,6 ile lisans mezunu katılımcılar takip etmektedir. Katılımcılar arasında en az yüzdeye ilkokul mezunları sahiptir (yüzde 2,5).

4.3 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN GELİR DURUMLARI NASILDIR?

Araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların gelir durumu değişkenine göre dağılımları Tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 4.3. Örnekleme Yer Alan Katılımcıların Gelir Durumu Değişkenine Göre Dağılımları

Gelir Düzeyi	f	%
Orta	97	82,2
Yüksek	21	17,8
Toplam	118	100

Tablo 4.3.'de görüldüğü gibi araştırmada yer alan katılımcıların çoğunluğu orta gelir düzeyine sahiptir (yüzde 82,2). Geriye kalan yüzde 17,8 ise yüksek gelir düzeyine sahip katılımcılardır.

4.4 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN GÖREV STATÜLERİ NASILDIR?

Araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların görev statüleri değişkenine göre dağılımları Tablo 4.4'de verilmiştir.

Tablo 4.4. Örnekleimde Yer Alan Katılımcıların Görev Statüleri Değişkenine Göre Dağılımları

Görev Statüleri	f	%
Muvazzaf	25	21,2
Er	93	78,8
Toplam	118	100

Tablo 4.4.'de görüldüğü gibi araştırmada yer alan katılımcıların çoğunluğu er statüsüne sahiptir (yüzde 78,8). Geriye kalan yüzde 21,2 ise muvazzaf statüsüne düzeyine sahip katılımcılardır.

4.5 ÖRNEKLEMDE YER KATILIMCILARIN HAFTALIK SPOR YAPMA SÜRELERİ NASILDIR?

Araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların haftalık spor yapma süreleri Tablo 4.5'de verilmiştir.

Tablo 4.5. Örnekleme Yer Alan Katılımcıların Haftalık Spor Yapma Süreleri

Spor Süresi	f	%
1-3 saat	2	1,7
4-6 saat	57	48,3
7 saat ve üzeri	59	50
Toplam	118	100

Tablo 4.5. incelendiğinde araştırmada yer alan katılımcıların yüzde 50'sinin haftalık spor yapma süresinin 7 saat ve üzeri olduğu görülmektedir. Bunun yanında yüzde 48,3'ü haftada 4-6 saat arasında ve yüzde 1,7'si ise 1-3 saat arasında spor yaptıklarını belirtmişlerdir.

4.6 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILAR HAN BRANŞLARDA SPOR YAPMAKTADIRLAR?

Araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların hangi branşlarda spor yaptıklarına dair veriler Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Örnekleme Yer Alan Katılımcıların Yaptıkları Spor Branşları

Spor Branşı	f	%
Ampute Futbol	46	39
Tekerlekli Sandalye Basketbol	14	11,9
Atıcılık	31	26,3
Halter	18	15,3
Diğer	9	7,6
Toplam	118	100

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi araştırma katılımcılarının yüzde 39’u ampute futbolu, yüzde 26,3’ü atıcılık, yüzde 15,3’ü halter ve yüzde 11,9’u ise tekerlekli sandalye basketbol branşlarında spor yapmaktadırlar.

4.7 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILARIN UZUV KAYIPLARI VAR MIDIR?

Araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların uzuv kaybı olup olmadığına dair veriler Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Örnekleimde Yer Alan Katılımcıların Uzuv Kaybı Olup Olmadığına Dair Betimsel İstatistik Sonuçları

Uzuv kaybı	f	%
Evet	102	86,4
Hayır	16	13,6
Toplam	118	100

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi araştırma katılımcılarının yüzde 86,4’nün bir uzuv kaybı vardır. Geriye kalan yüzde 13,6’sının herhangi bir uzuv kaybı bulunmamaktadır.

4.8 ÖRNEKLEMDE YER ALAN KATILIMCILAR HANGİ UZUVLARINI KAYIP ETMİŞLERDİR?

Araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcıların hangi uzuvlarını kayıp ettiklerine dair veriler Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. Örnekleme Yer Alan Katılımcıların Hangi Uzuqlarını Kayıp Ettiklerine Dair Betimsel İstatistik Sonuçları

Kayıp Uzuq	f	%
Alt ekstremite ampütasyonu	89	75,4
Üst ekstremite ampütasyonu	12	10,2
Parapleji	14	11,9
Diğer	3	2,5
Toplam	118	100

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi araştırma katılımcılardan yüzde 75,4’ü alt ekstremite ampütasyonu, yüzde 11,9’u parapleji ve yüzde 10,2’si ise üst ekstremite ampütasyonuna sahiptir.

4.9 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ NASILDIR?

Araştırmaya katılan terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeylerine ait betimsel istatistik bulguları Tablo- 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9. Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerine Ait Betimsel İstatistik Bulguları

Spor ve Sosyalleşme Maddeleri	n	$\bar{X}$	Ss
1. İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilgim ve yeteneğim belirleyicidir.		4,36	,533
2. Kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum.		2,64	1,051
3. Spor alanında bir şey yapmaya karar verirsem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem.		4,18	,608
4. Her yaş grubunda ve cinsiyette ve gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım.		4,00	,320
5. Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam.		4,04	1,411
6. Diğerleri tarafından spor aktivitelerinde beğenilip sevilme benim için önemli değildir.		2,64	,949
7. İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilirler.		2,60	,898
8. Hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır.		3,64	,747
9. Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissedirim.	118	1,84	,489
10. Duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam.		3,93	,466
11. Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum.		2,48	,894
12. Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım.		2,55	,892
13. Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur.		4,64	,483
14. Spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim.		4,49	,502
15. Spor faaliyetlerinin düzenlenmesine katkıda bulunurum.		4,00	,392
16. Her türlü spor etkinliklerine gitmekten hoşlanırım.		3,96	,789

Tablo 4.9’da araştırmaya katılan terör gazilerinin “Spor ve Sosyalleşme Ölçeği”ne verdikleri yanıtlar incelendiğinde ölçekte yer alan maddelerden 1, 13, 14. maddelere “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde; 3, 4, 5, 8, 10, 15 ve 16. maddelere “katılıyorum” düzeyinde; 2, 6 ve 7. maddelere “kararsızım” düzeyinde ve 9, 11 ve 12. maddelere ise “katılmıyorum” düzeyinde cevap vermişlerdir.

Tablo 4.9. Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerine Ait Betimsel İstatistik Bulguları (Tablonun Devamı)

Spor ve Sosyalleşme Maddeleri		n	$\bar{X}$	Ss
17	Başka insanlar beni reddedecek olsa bile doğruyu söylerim ve . haklarımı savunurum..		4,96	,202
18	. Takım sporları ile alakalı aktiviteleri tercih ederim.		2,95	1,028
19	. Spor toplumlar arası sosyal bütünleşmeyi sağlar.		4,77	,422
20	. Spor etkinliklerinde kendimi daha kolay ifade ederim.		4,08	,474
21	. Spor ve spor faaliyetleri toplumsal birlikteliği sağlar.		4,63	,486
22	Spor faaliyetlerinde kurallara uymayan hareketler hoşgörülü . karşılanabilir mi		1,07	,408
23	Bir grubun üyesi olmaktansa, kendime özgü bir hareket . yapısına sahip fert olmayı tercih ederim.		2,64	1,027
24	. Spor insanlar arası diyaloga olumlu etki yapar.		4,37	,486
25	Her türlü spor aktivitelerine ve spor branşına kolayca uyum . sağlarım.		3,58	,830
26	. Spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım.		4,07	,339
27	Spor eğitimi toplumlara yararlı fert yetiştirilmesinde önemli . katkı sağlar.		4,31	,484
28	. Spor bireylerin yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlar.		4,36	,498
29	Spor etkinlikleri insanlara karşı pozitif duygular oluşmasını . sağlar.		4,32	,521
30	. Hoşlandığım insanlardan ayrı kalmak benim için zordur.		4,69	,553
31	Boş vakitlerimi diğer insanlarla beraber geçirmekten . hoşlanırım.		4,38	,553
32	. Arkadaşlarla birlikte spor aktiviteleri yapmaktan haz duyarım.		4,61	,490
33	Sevdiğim spor dalını seçmede ailem ve çevremın görüşleri . belirleyicidir.		1,94	,631
34	Diğer insanlara yardım etmeyi,onların bana yardım etmesinden . daha çok tercih ederim		4,12	,324
35	Bireysel faaliyetlerden ziyade diğer insanlarla hoş vakit . geçirecek etkinlikler yapmayı tercih ederim.		4,55	,579
Genel Ortalama			3,72	,186

Tablo 4.9.'un devamı incelendiğinde gazilerin 17, 19, 21, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32 ve 35. maddelere “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde; 20, 25, 26 ve 34. maddelere “katılıyorum” düzeyinde; 18 ve 23. maddelere “kararsızım”; 33. maddeye “katılmıyorum” düzeyinde ve 22. maddeye ise “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde cevap vermişlerdir. Gazilerin ölçeğe verdikleri cevaplara göre ortaya çıkan genel ortalamaya bakıldığında “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir.

4.10 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ANLAMLI FARKLILIK VAR MIDIR?

Araştırmanın ikinci sorusunda terör gazilerinin yaş değişkenine göre spor sosyalleşme düzeylerinde anlamlı farklılaşmanın varlığı sorgulanmaktadır. Bunun için gazilerin yaş değişkenine göre spor sosyalleşme düzeylerindeki anlamlı farklılaşmayı bulmak için tek yönlü varyans (Anova) analizi yapılmıştır. “20-25 ve 26-30 yaş” gruplarında birer katılımcı olduğu için bu gruplar analize dahil edilmemiştir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.10’da verilmiştir.

Tablo 4.10.Yaş Değişkenine Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Bulguları

Betimsel İstatistik Bulguları					Anova Sonuçları					
Puan	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
	31-35 yaş	21	3,70	,132	G.Arası	,067	5	,01	,380	862
	36-40 yaş	26	3,75	,186	G.İçi	3,98	112	,04		
	41-45 yaş	51	3,72	,199	Toplam	4,05	117			
Yaş	45 yaş ve Üzeri	18	3,73	,217						
	Toplam	116	3,73	,187						

Tablo 4.10. incelendiğinde terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($F=,380$; $p>0,05$). Bu doğrultuda farklı yaşlardaki terör gazilerinin benzer spor sosyalleşme düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

4.11 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA EĞİTİM DURUMLARINA GÖRE ANLAMLI FARKLILIK VAR MIDIR?

Araştırmanın üçüncü sorusunda terör gazilerinin eğitim durumlarına göre spor sosyalleşme düzeylerinde anlamlı farklılaşmanın varlığı sorgulanmaktadır. Bunun için gazilerin eğitim durumlarına göre spor sosyalleşme düzeylerindeki anlamlı farklılaşmayı bulmak için tek yönlü varyans (Anova) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Eğitim Durumlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Bulguları

Betimsel İstatistik Bulguları					Anova Sonuçları					
Puan	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
	İlkokul	3	3,80	,322	G.Arası	,036	3	,01	,337	,798
	Ortaokul	12	3,73	,218	G.İçi	4,01	114	,04		
Eğitim durumu	Lise	94	3,72	,178	Toplam	4,05	117			
	Lisans	9	3,77	,218						
	Toplam	118	3,73	,187						

Tablo 4.11. incelendiğinde terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($F=,337$; $p>0,05$). Bu doğrultuda farklı yaşlardaki terör gazilerinin benzer spor sosyalleşme düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

4.12 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE ANLAMLI FARKLILIK VAR MIDIR?

Araştırmanın dördüncü sorusunda terör gazilerinin gelir düzeylerine göre spor sosyalleşme düzeylerinde anlamlı farklılaşmanın varlığı sorgulanmaktadır. Bunun için gazilerin gelir düzeylerine göre spor sosyalleşme düzeylerindeki anlamlı farklılaşmayı bulmak için bağımsız gruplar t-testi analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12. Gelir Düzeylerine Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Bağımsız Gruplar T-testi Analizi Bulguları

Puan	Gruplar	Betimsel İstatistik			Bağımsız Gruplar t-testi		
		n	$\bar{X}$	Ss	t	sd	p
Gelir düzeyi	Orta düzey	97	3,73	,179	134	116	,893
	Yüksek düzey	21	3,72	,223			

Tablo 4.12 incelendiğinde terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında gelir düzeylerine göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($t=,134$; $p>0,05$). Bu durumda farklı gelir düzeylerine sahip terör gazilerinin benzer spor sosyalleşme düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

4.13 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA GÖREV STATÜLERİNE GÖRE ANLAMLILIK FARKLILIK VAR MIDIR?

Araştırmanın beşinci sorusunda terör gazilerinin görev statülerine göre spor sosyalleşme düzeylerinde anlamlı farklılaşmanın varlığı sorgulanmaktadır. Bunun için gazilerin görev statülerine göre spor sosyalleşme düzeylerindeki anlamlı farklılaşmayı bulmak için bağımsız gruplar t-testi analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.13'de verilmiştir.

Tablo 4.13. Görev Statülerine Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Bağımsız Gruplar T-testi Analizi Bulguları

Puan	Gruplar	Betimsel İstatistik			Bağımsız Gruplar t-testi		
		n	$\bar{X}$	Ss	t	sd	p
Görev statüleri	Muvazzaf	25	3,74	,221	,375	116	,708
	Er	93	3,72	,177			

Tablo 4.13 incelendiğinde terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında görev statülerine göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($t=,375$; $p>0,05$). Bu durumda

muazzaf ve er terör gazilerinin benzer spor sosyalleşme düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

4.14 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA HAFTALIK SPOR YAPMA SÜRELERİNE GÖRE ANLAMLI FARKLILIK VAR MIDIR?

Araştırmanın altıncı sorusunda terör gazilerinin haftalık spor yapma sürelerine göre spor sosyalleşme düzeylerinde anlamlı farklılaşmanın varlığı sorgulanmaktadır. Bunun için gazilerin haftalık spor yapma sürelerine göre spor sosyalleşme düzeylerindeki anlamlı farklılaşmayı bulmak için bağımsız gruplar t-testi analizi yapılmıştır. . “1-3 saat” grubunda iki katılımcı olduğu için bu grup analize dahil edilmemiştir Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo- 4.14’de verilmiştir.

Tablo 4.14. Haftalık Spor Yapma Sürelerine Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Bağımsız Gruplar T-testi Analizi Bulguları

Puan	Gruplar	Betimsel İstatistik			Bağımsız Gruplar t-testi		
		n	$\bar{X}$	Ss	t	sd	p
Spor yapma süresi	4-6 saat	57	3,73	,177	,371	114	,711
	7 saat ve üzeri	59	3,72	,189			

Tablo 4.14 incelendiğinde terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında haftalık spor yapma sürelerine göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($t=,371$; $p>0,05$). Bu durumda haftalık spor yapma süreleri farklı olan gazilerinin benzer spor sosyalleşme düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

4.15 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA SPOR BRANŞLARINA GÖRE ANLAMLI FARKLILIK VAR MIDİR?

Araştırmanın yedinci sorusunda terör gazilerinin yaptıkları spor branşına göre spor sosyalleşme düzeylerinde anlamlı farklılaşmanın varlığı sorgulanmaktadır. Bunun için gazilerin yaptıkları spor branşına göre spor sosyalleşme düzeylerindeki anlamlı farklılaşmayı bulmak için tek yönlü varyans (Anova) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo- 4.15’de verilmiştir.

Tablo 4.15. Spor Branşlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Bulguları

Betimsel İstatistik Bulguları		Anova Sonuçları										
Puan	Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p		
	Ampute futbol	46	3,81	,164	G.Arası	567	4	14	4,60	,002		
	T.sandalye basketbol	14	3,65	,161		G.İçi	3,48	113	,03	4		
Spor branşı	Atıcılık	31	3,69	,196	Toplam	4,05	117					
	Halter	18	3,66	,146								
	Diğer	9	3,68	,227								
	Toplam	118	3,73	,186								

Tablo 4.15. incelendiğinde terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında yaptıkları spor branşına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur (F= 4,604; p<0,05). Farklılığın kaynağını bulmak LSD post hoc testi yapılmıştır. Teste ait bulgular Tablo 4.16.’da verilmiştir.

Tablo 4.16. Spor Branşlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait LSD Post Hoc Testi Bulguları

Bağımlı Değişken	(I) Grup	(j) Grup	Ortalama Farkları (I-J)	Std. Hata	p
Spor Branşı	Ampute futbol	T.sandelye basketbol	,165	,054	,021
		Atıcılık	,124	,041	,024
		Halter	,151	,049	,020

Yapılan LSD post hoc testi sonucunda terör gazilerini spor sosyalleşme düzeyleri arasında yaptıkları spor branşına göre belirlenen anlamlı farklılığın ampute futbol branşı ile tekerlekli sandalye basketbolu, atıcılık ve halter spor branşları arasında olduğu belirlenmiştir. Tablo- 4.16. incelendiğinde gazilerin spor sosyalleşme düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın ampute futbol spor branşı yapan gaziler lehine olduğu görülmektedir. Buna göre ampute futbol spor branşı ile uğraşan gazilerin tekerlekli sandalye basketbolu, atıcılık ve halter spor branşları ile uğraşan gazilere göre daha fazla spor sayesinde daha fazla sosyalleştikleri söylenebilir.

4.16 TERÖR GAZİLERİNİN SPOR SOSYALLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDA KAYIP UZUVLARINA GÖRE ANLAMLILIK VAR MIDIR?

Araştırmanın sekizinci sorusunda terör gazilerinin kayıp uzuvlarına göre spor sosyalleşme düzeylerinde anlamlı farklılaşmanın varlığı sorgulanmaktadır. Bunun için gazilerin kayıp uzuvlarına göre spor sosyalleşme düzeylerindeki anlamlı farklılaşmayı bulmak için tek yönlü varyans (Anova) analizi yapılmıştır. “Diğer” yanıtını veren gazi sayısı üç kişi olduğu için analize dahil edilmemişlerdir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4.17’de verilmiştir

Tablo 4.17. Spor Branşlarına Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Bulguları

Betimsel İstatistik Bulguları					Anova Sonuçları					
Puan	Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
	Alt ekstremite amputasyonu	89	3,74	,175	G.Arası	,567	2	,10	3,242	,043
Kayıp uzuv	Üst ekstremite amputasyonu	12	3,66	,178	G.İçi	3,48	112	,03		
	Parapleji	14	3,62	,184	Toplam	4,05	114			
	Toplam	115	3,72	,180						

Tablo 4.17. incelendiğinde terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında kayıp uzuvlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F= 3,242$; $p<0,05$). Farklılığın kaynağını bulmak LSD post hoc testi yapılmıştır. Teste ait bulgular Tablo 4.18.'de verilmiştir.

Tablo- 4.18. Kayıp Uzva Göre Terör Gazilerinin Spor Sosyalleşme Düzeylerindeki Farklılaşmaya Ait LSD Post Hoc Testi Bulguları

Bağımlı Değişken	(I) Grup	(j) Grup	Ortalama Farkları (I-J)	Std. Hata	p
Kayıp uzuv	Altektremite amputasyonu	Üst ekstremite	,077	,054	,162
		ampütasyonu	,116	,051	,024
		Parapleji			

Yapılan LSD post hoc testi sonucunda terör gazilerini spor sosyalleşme düzeyleri arasında kaybettikleri uzuvlarına göre belirlenen anlamlı farklılığın Alt ekstremitte amputasyonu ile Parapleji grupları arasında olduğu belirlenmiştir. Tablo 4.18. incelendiğinde gazilerin spor sosyalleşme düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın Alt ekstremitte amputasyonu olan gaziler lehine olduğu görülmektedir. Buna göre Alt ekstremitte amputasyonu olan gazilerin farklı uzuv kayıpları olan gazilere göre daha fazla spor sayesinde daha fazla sosyalleştikleri söylenebilir.

5.TARŞIŞMA VE SONUÇ

Spor aktiviteleri sağlıklı bireylerin yaşamlarında fiziksel, psikolojik ve sosyal alanlarda önemli rol oynamaktadır. Spor sağlıklı bireylerin yaşamlarında önem arz etmekte fakat yaşamlarında bir travma yaşamış, gerek fiziksel gerekse psikolojik aēidan engelli ve dezavantajlı duruma dūřmūř bireyler iēin çok daha fazla önem arz etmektedir.

Terörle mücadele esnasında yaralanan Malul Gazilerin yaşadıkları travma ve maluliyetleri sonrasındaki hayatları hiēbir zaman eskisi gibi olmayacaktır.

Çalışmamızla ilgili yapmış olduğumuz literatür taramamızda da gördük ki, sporun ve fiziksel aktivitelerin gerek savaş sendromu yaşamış gerekse terör eylemleri ile mücadeleye katılmış askerlerin savaş ve terör travması sonrasında gerek sağlam dönenlerde gerekse malul olarak yaralı dönen askerlerin yaşamış oldukları psikolojik ve fiziksel engellerinin ortadan kaldırılması ve sosyalleşmeleri konusunda rehabilitasyon ve topluma adaptasyon konularında bir çok etkinlikler ve aktivitelerin uygulanmış olduğu görölmektedir. Bu aktivitelerin en başında spor ve maceracı aktiviteler yer almaktadır.

Engellilerde spor ilk kez II. Dünya Savaşı sonrası İngiltere’de Londra’ya 70 kilometre mesafedeki Aylesbury kentinde Stoke Mandeville Rehabilitasyon Merkezinde Dr.Ludwig Guttmann tarafından savaş Gazi’lerinin rehabilitasyonun devamı olarak başlatılmıştır. Dr.Guttmann ilk olarak okçuluk, bowling bilardo ve masa tenisini kullanmaya başlamıştır (Kızar 2018).

Örneğin bir çalışmada Amerika Birleşik Devletlerinin Vietnam ve Irak ,Birleşik Krallık İngiltere’nin Irak yaralan ve TSSB tanısı alan engelli muharebe gazileri ve gazilerinin sağlığı ve refahı üzerindeki spor ve fiziksel aktivitenin terapötik değerlerinde pozitif yönde artış gösterdiği gözlemlenmiştir (Peacock vd. 2017)

Yapmış olduğumuz literatür taramamızda İngilterede Leeds Metropolitan University de yapılan bir çalışmada Irak ve Afganistan'daki çatışmalara katılan askeri personel ve Gaziler arasında ciddi yaralanma, bozulma, sakatlık ve ruh sağlığı sorunları nadir değildir

Çatışmalarda yaralanan gazilerde kas-iskelet yaralanmaları, uzuv amputasyonları ve ruh sağlığı engelleri olan asker sayısı oldukça fazladır. Gazilerin kendi kaderini tayin etme, sorunlarla aktif başa çıkma ve sosyal destekteki gelişmelerini sağlamak için maluliyet sonrası tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarında kombine bir macera eğitimi ve spor kursu eğitimleri verilmiştir. Örneğin spor aktivitelerinde basketbol ve okçuluk, maceracı etkinliklerde ise hedef belirleme, mağaracılık ve tırmanma aktiviteleri uygulanmıştır. (Carles vd. 2013)

Spor Şahan'ın (2017) açıkladığı gibi:

Spor, bireylerin fizyolojik ve psikolojik yapısını, sosyal yönünün geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak topluma uyumunu kolaylaştırmak amacıyla yapılan aktivitelerdir.

Spor ile bireyler başkalarına ve oyun kurallarına saygıyı göstermeyi öğrenir, başarı ve başarısızlığı kabullenmeyi öğretir, hoşgörü ve işbirliği gibi dayanışma duygularını geliştirir. Spor heyecan, sevinç, üzüntü gibi duygular yaşatarak bireylerin kendine güven duygularının gelişmesine yardımcı olur (Şahan 2007).

Yapmış olduğumuz çalışmamızın amacı “spor yapan terör gazilerinin sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi?” problem cümlemize cevap bulmaya çalışılmıştır. Gerek çalışmamızın örneklem grubunu oluşturan terör gazilerinin yapmış olduğu “spor ve sosyalleşme ölçeği” anket veri analizleri gerekse yapmış olduğumuz literatür tarama çalışması sonuçlarında elde ettiğimiz verilerin sporun terör ve savaş gazileri üzerinde fiziksel, psikolojik ve sosyalleşme bağlamında pozitif yönde sosyal etkilerinin olduğunun tespitleri ortaya konulmuştur.

Çalışmamızın alt problemleri olan terör gazilerinin spor sosyalleşme düzeyleri arasında yaş değişkenlerinde, eğitim değişkenlerinde ve görev statülerinde anlamlı farklılıklara var mıdır? sorularına cevap bulabilmektir. Çalışmamızın örneklem grubunu oluşturan terör gazilerine uygulamış olduğumuz “spor sosyalleşme ölçek” veri analiz sonuçlarına göre terör gazilerinin yaş, eğitim ve görev statü değişkenlerinin anlamlı farklılıklar göstermeyen veriler elde edilmiştir.

Çalışmamızın konusu “Spor yapan terör gazilerinin sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi” olarak tanımlanmıştır. Spor ve fiziksel aktivitelerin terör gazilerinin fiziksel, psikolojik ve sosyalleşme düzeylerinin tespitini ortaya koymaya çalışılmıştır.

Çalışma konumuzla ilgi yapmış olduğumuz literatür taramamızda elde ettiğimiz kaynak çalışmalarında elde ettiğimiz ortak sonuçlar gerek gaziler üzerinde gerek ise engelli

bireyler üzerindeki psiko-sosyal gelişim içerisinde kendilerine olan güvenlerinin kazanılması veya tazelenmesi bakımından spor ve fiziksel aktiviteler önemli rol oynamaktadır. Spor sadece fiziksel bir takım faaliyetler olarak düşünülmemesi gerektiği, aynı zamanda dezavantajlı bireyler için sosyal ,duygusal ve toplumsal bakımdan geliştirilmesi içinde önemli bir olgu olduğu unutulmamalıdır.

Çalışma konumuzla ilgili yapmış olduğumuz literatür taramamızda direk çalışma konumuzla ilgili hiçbir yani sporun terör gazileri üzerindeki sosyal etkileri konulu yerli bilimsel çalışma ve kaynak elde edilememiştir.. Ancak yapmış olduğumuz yabancı kaynak literatür taramamızda çalışmamıza yön verecek ve katkı sağlayacak birkaç bilimsel çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmaların çoğunluğunu Amerika Birleşik Devletleri gazileri ve İngiltere Birleşik Krallığının gazileri üzerine yapılan bilimsel çalışmalar oluşturmaktadır.

Yapılan bütün bilimsel çalışmalar, Vietnam savaşı, Afganistan savaşı ve Irak savaşını yaşamış,psikolojik ve fiziksel kayıplar edinmiş savaş gazilerinin sosyal hayata geri dönüşlerini sağlamak ve kaybettiklerini geri kazanmak adına yapılan rehabilitasyon ve adaptasyon üzerine yaptıkları gerek bireysel gerekse grup aktiviteleri oluşturmaktadır.

Savaş gazilerine uygulamış oldukları aktivitelerin çoğunluğunu spor ve fiziksel etkinliklerden oluşmaktadır. Sporun gaziler üzerindeki sosyal etkilerini tespit etmek için yapılan yabancı bilimsel çalışmalardan birkaç örnek aşağıda belirtilmiştir.

- ‘Tactical athletes’: the United States Paralympic Military Program and the mobilization of the disabled soldier/athlete, ‘Tactical athletes’: the United States Paralympic Military Program and the mobilization of the disabled soldier/athlete, Sport in Society/ (Callie Batts & David L. Andrews, 15 Jul 2011).
'Taktik sporcular': Amerika Birleşik Devletleri Paralimpik askeri Programı ve engelli asker/sporcunun seferberliği
- Restoring the Spirit: The Rehabilitation of Disabled Soldiers in Australia after the Great War, Marina Larsson Source: Health and History, Vol. 6, No. 2, Military Medicine (2004), pp. 45-59 Published by: Australian and New Zealand Society of the History of Medicine, (Marina Larsson 2004).
Büyük savaştan sonra Avusturalyalı askerlere rehabilitasyon çalışmaları.Ruhu geri yükleme.

- A Federal Program for the Vocational Rehabilitation of Disabled Soldiers and Sailors , Source: The Annals of the American Academy of Political and Social Science, Vol. 80, Rehabilitation of the Wounded (Nov., 1918), pp. 117-122, (Charles A. Prosser (15-05-2019).

Rehabilitation and restoration: orthopaedics and disabled soldiers in Germany and Britain in the First World War/ Julie Anderson & Heather R. Perry (08 Dec 2014).

Birinci Dünya Savaşı'nda Almanya ve İngiltere'de ortopedik ve özürlü askerlere rehabilitasyon ve restorasyon çalışmaları

- Bu çalışmamızda “Alan Araştırması” kullanılacaktır. Çalışmamızda model olarak ise “Tarama modeli” kullanılacaktır. Veri toplama işleminde ise “Likert” tipi ölçeklerden yararlanılacaktır.Likert tipi ölçekler tarama modelli araştırmalarda kullanılan ölçek yöntemlerinin başında gelmektedir.

Çalışmamızda terör gazilerine demografik özellikler formu ve 35 sorudan oluşan “spor ve sosyalleşme ölçeği” anket formu uygulanmıştır. Bu ölçek ile elde edilen verilerle çalışmamızın problem cümlesine çözüm aranmıştır.

KAYNAKÇA

- Aygan,İ., Tuncay,İ., Tosun,N. ve Vural,S. (2014). *Amputasyonlar:Nedenleri ve Seviyeleri*. <https://www.hastalikvesglik.net> [25 Mayıs 2019]
- Başcılar, M. (2017). Malul Terör Gazilerinin Sosyal Destek ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bingöl, A. (2010) Spor Merkezlerine Devam Eden Bireylerin Spordan ve Spor Merkezlerinden Beklentilerinin Karşılama Düzeyleri. *Yüksek Lisans Tezi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Carles, D. and Sparkes ,C.A. and Duaglas, K. and Cooke, C. (2013) Disability Inclusive Aadvventurous Training and Adapted Sport: Two Soldiers Stories İnvovement, *Psychology of Sport and Exercise*. 124-128
- Çetin, H. (2009). Terör ve Terörle Mücadele Politikaları Bağlamında Türkiye-PKK Örneği: 2003-2008 Dönemi. *Yüksek Lisan Tezi*, Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- George, D. and Mallery, M. (2010). *Spss for windows step by step: a simple guide and reference*. 10a ed. Boston: Pearson.
- Kızılcı, M.H. (2014). Ampute Futbolcularda F-11 + Programının Fiziksel Uygunluk Düzeyine Etkisi. *Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kızır, O. (2018) Türkiye'deki Spor Tesislerinin Engelliler İçin Yeterlilik Düzeylerinin Kullanıcılar Açısından Araştırılması. *Doktora Tezi*, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Kohistani, M.M. (2014). Terör, Terör Olayları ve Uluslararası Bölgesel Anlaşmalarda Terörizm. *Yüksek Lisans Tezi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Yayla, K.(2002). *Kur'anı- Kerim*. Ali İmran Suresi, 156.Ayet. İstanbul: Merve Yayınları.
- Yayla, K.(2002). *Kur'an-ı Kerim*. Ali İmran Suresi 157.Ayet. İstanbul: Merve Yayınları.

- Yayla, K.(2002). *Kur'an-ı Kerim*. Nisa Suresi 74.Ayet.İstanbul:Merve Yayınları.
- Müftügil Yalçın, A.S. ve Güner, D. (2015). *sosyal etki ölçümlemesi kusuf 4 adım yaklaşımı*. İstanbul: Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu, No:3 Yayını.
- Namlı, A. (2016) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri Çocuklarının Düzenli Spor Yapma Durumlarının Tespiti. *Yüksek Lisans Tezi*, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Olimpik Branşlar*, (2016). <https://www.olimpikbranslar.com.tr>[Erişim tarihi:25.06.2019].
- Öncü, A. (2012). Sosyal Etki, Dijital Proje and Prouct Expert. *Bilim Teknoloji Dergisi*. [online], <http://aniloncu.com.tr>, [Erişim Tarihi:13.07.2019].
- Özdayı, E. (2010). Sosyal Etki Açısından Sosyal Paylaşım Ağlarının Kişilerarası İletişim Kullanımları: Facebook Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Parapleji Nedir?*,(2018).www.anadolusaglik.org [Erişim Tarihi: 25.06.2019].
- Peacock, S.and Carlessb,D. and McKennac, J.(2017) Inclusive Adapted Sport And Adventure Training Programme In The PTSD Recovery Of Military Personnel: A Creative Non-fiction. *Psychology Of Sport & Exercise*. 151-157
- Sardarov, E. (2012). Sosyal Etki ve Uyuma. *Öğrenci Kariyeri Dergisi*. 14(1).
- Sözmen,M.F.(2017). EngelliSporları, [online],2017, <https://www.evrensel.net/haber/319061/engelli-sporlari-nasil-dogdu-nasil-gelisti/> [Erişimtarihi:25.06.2019].
- Şahan, H. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. *Doktora Tezi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şahin, S. (2017). Terörizm ve Terör Örgütleri ile Mücadele: Türkiye'nin DEAŞ(IŞİD) Terör Örgütüyle Mücadele Politikası. *Yüksek Lisan Tezi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü , İstanbul.
- Şimşek, Y. (2018) Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Vücut Kompozisyonları ve Bazı Fiziksel Parametrelerin Farklarının Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. 6. Edition. Boston: Pearson.
- T.C. Anayasası Emekli Sandığı Kanunu. 5434 sayılı Kanun 1949,Resmi Gazete, S.7235 Tertip 3,C.30,s.1335).
- T.C. Anayasası SGK Kanunu. 1005 sayılı Kanun 1968,Resmi Gazete, S.26458:10 Mart 2007.
- T.C. Anayasası SGK Kanunu. 3713 sayılı Kanun 1991,Resmi Gazete: S.20843,Tertip 5,C.30,s.125
- Harman,Ö.F.(1996)Şehitlik ve Gazilik.TDV. *İslam Ansiklopedisi* (1996.s.443).İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi
- T.C. Anayasası. Genelge 4768 sayılı, 27.06.2002.
- T.C. Anayasası SGK Kanunu, 5510 sayılı Kanun 2006 ,Remi Gazete,S.26200:16.06.2006.
- T.C. Anayasası 61.madde 6214 Sayılı Kanun,17.03.2011.
- T.C.Anayasası(SGK. Kanunu 2330 Sayılı Kanun 1980,S.17152,Tertip 5,C.20,s.4.
- T.C. Anayasası Kanun Hükmünde Kararnameleri684 sayılı KHK. Resmi Gazete S. 29957,2017 .
- Tosunoğlu, F. (2008). Orta Öğretimde Okuyan Takım Sporları ile Uğraşan Sporcu Öğrencilerin Spor Branşlarına Göre Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- TFOD. (2019). *Omurilik Felci Nedir?* <https://www.tfod.org.tr> [Erişim Tarihi: 26 Mayıs 2019].
- Ustasaraç Camcıoğlu, N. (2018). Ampute Futbolcularda Stabilizasyon Egzersizlerinin Performans Üzerine Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Vazife ve Harp Malulü*, (2015). <https://forum.memurlar.net/konu/2111045/>[Erişim tarihi:25.06.2019].
- Yaşar ,O. (2012). Parapleji ve Tetraplejili Hastalarda Epidomiyolojik Özellikler, Gelişen Komplikasyonlar ve Tedavi Öncesi ve Sonrasındaki Mevcut Klinik Tablo. *Tıpta*

Uzmanlık Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Konya.

Yeni Felsefe Programları,(2019). www.yenifelsefe.com [Erişim Tarihi:25.06.2019].

Yılmaz, M. (2017). Lisanslı Olarak Spor Yapan ve Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Özkontrol ve Özyönetim Düzeyleri. *Yüksek Lisans Tezi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

EKLER

Ek A. 1 Demografik Özellikler Anket Formu

Ek A. 2 Spor ve Sosyalleşme Ölçek Formu

Ek A.1:

Kahraman Gazi;

Sizlere uygulanacak olan bu anket çalışması, Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, Hareket ve Antrenman Bilimleri alanında yapmakta olduğum , ‘ ‘ Sporun Terör Gazileri Üzerindeki Sosyal Etkileri ‘ ‘ isimli yüksek lisans tezimin verilerini oluşturacaktır

Selami KARAÇOBAN

Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri

Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1. Yaş : 20-25 ( ) 26-30 ( ) 31-35 ( ) 36-40 ( ) 41-45 ( ) 45 üzeri ( )
2. Eğitim Durumunuz : İlkokul ( ) Ota okul ( ) Lise ( ) Lisans ( ) Lisansüstü ( )
3. Algılanan Gelir Düzeyi : Düşük ( ) Orta ( ) Yüksek ( )
4. Statünüz : Muazzaf ( ) Er ( )
5. Düzenli spor yapıyor musunuz ? Evet ( ) Hayır ( )

Spor yapanlar aşağıdaki soruyu cevaplayabilir.

6. Haftada kaç saat spor yapıyorsunuz? 1-3 saat ( ) 4-6 saat ( ) 7 saat ve üzeri ( )
7. Vücudunuzda uzuv kaybı var mı? Evet ( ) Hayır ( )

Uzuv kaybı olanlar aşağıdaki soru cevaplayabilir.

8. Alt ekstremite amputasyonu ( ) Üst ekstremite amputasyonu ( ) Parapleji ( ) Diğerleri ( ) .....

Ek A.2 : SPOR VE SOSYALLEŞME ÖLÇEĞİ Spor ve Sosyalleşme ile ilgili değişkenler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilgim ve yeteneğim belirleyicidir					
2. Kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum					
3. Spor alanında bir şey yapmaya karar verirsem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem					
4. Her yaş grubunda ve cinsiyette ve gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım					
5. Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam					
6. Diğerleri tarafından spor aktivitelerinde beğenilip sevmek benim için önemli değildir					
7. İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilirler					
8. Hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır					
9. Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissederim					
10. Duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam					
11. Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum					
12. Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım					
13. Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur					
14. Spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim					
15. Spor aktivitelerinin organize edilmesinde katkıda bulunurum					
16. Her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım					
17. Diğer insanlar beni reddedecek olsa dahi haklarımı savunurum ve doğruyu söylerim					
18. Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim					
19. Spor toplamlar arası sosyal bütünleşmeyi sağlar					
20. Spor aktivitelerinde kendimi daha özgür ifade ederim					
21. Spor ve spor aktiviteleri toplumsal bütünleşmeyi sağlar					
22. Spor aktivitelerinde kurallara uymayan davranışlar hoşgörülü karşılanabilir mi (küfür centilmenlikten uzak hareketler)					
23. Bir grubun üyesi olmaktansa, kendime özgü bir değer yapısına sahip birey olmayı tercih ederim					
24. Spor insanlar arası iletişime olumlu katkılar sağlar					
25. Her türlü spor faaliyetine ve spora kolayca uyum sağlarım					
26. Spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım					
27. Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar					
28. Spor bireysel yeteneklerin keşfedilmesini sağlar					
29. Spor insanlara karşı olumlu duygular geliştirilmesini sağlar					
30. Sevdiğim insanlardan ayrı olmak benim için zordur					
31. Boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım					
32. Arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım					
33. İlgilendiğim spor dalını seçmede ailem ve çevrenin etkisi belirleyicidir					
34. Diğer insanlara yardım etmeyi, onların bana yardım etmesinden daha çok tercih ederim					
35. Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih ederim					

ÖZGEÇMİŞ

1977 yılında Amasya'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Amasya'da tamamladı. 17 Nisan 2000 yılında er olarak vatani hizmetini ifa ederken Hakkari / Yüksekova'da teröristlerce döşenen mayın patlaması sonucu sol diz altı seviyesinden bir ayağını kaybetti. Yaklaşık bir yıl süren Ankara Gülhane Askeri tıp Akademisindeki tedavilerin neticesinde **Malul Gazi** olarak emekliye sevk edildi. 2002 yılında Türk Silahlı Kuvvetleri Rehabilitasyon ve Bakım Merkezinde rehabilitasyon amaçlı 5 tane terörle mücadele Gazi arkadaşı ile başlamış olduğu ampute futbola yaklaşık 17 yıldır gerek milli takım seviyesinde gerekse kulüp seviyesinde aktif spor yaşantısına devam etmektedir. 2009 yılında kazanmış olduğu Ankara Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu / Antrenörlük Eğitimi Bölümünü 2013 yılında onur derecesi ile bitirdi. 2014 yılında KPSS sonucu ile Gençlik ve Spor Bakanlığı / Spor Genel Müdürlüğüne Antrenör Kadrosunda atandı. Halen İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğünde Antrenör kadrosunda görev yapmaktadır. 2018 yılında Alanya / Alaaddin Keykubat Üniversitesi / Beden Eğitimi Öğretmenliği Formasyon Eğitimi tamamladı. 2015-2016 eğitim-öğretim yılında başlamış olduğu İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hareket Ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalında Lisansüstü eğitimine devam etmektedir.